

Oila va jamiyat

@oilavajamiyatgazetasi_bot

SEN QUDRAT MANBAI, SADOQAT MASKANI, JONAJON O'ZBEKISTONIM!

“Bargdek uzilib
ketsam, unutmash
meni bog‘im”

Айтиш-ларича, бир пайтлар бу жой кўрқинчли жарликлардан иборат бўлган, Алвастикўприк ҳам шу атрофда жойлашган, кечалари бу ерда ўқ овозлари эшитилиб турган. Лекин бу тўғрида суриштириш, гапириш, овоза тарқатиш қатъиян тақиқланган. Шу тариқа ватанини мустақил кўриш орзусида ёниб яшаган халқимизнинг сара ўғлонлари отиб ташланган, бекафан кўмиб юборилган. Маълумотларга кўра, 1937-1953 йилларда 100 мингдан ортиқ юртдошларимиз қатағон қилинган, миллатнинг энг олди инсонлари ҳисобланмиш зиёлилар атайин йўқотилган. ●11

Kechamiz va
bugunimiz

Бугун ишга келаётиб, Гулистон шаҳрининг гулларга бурканган майдонлари ёнидан ўтар эканман, тўқсонинчи йилларни эсладим. Сирдарё давлат педагогика институти Гулистон шаҳрига кўчиб келганига энди 5 йил бўлган. Ўша пайтларда узундан-уzun автобуслар юрарди кўчаларда. ●12

Elni sevib,
el dardida
yongan shoir

Хар сафар шулар ҳақида ўй сураб эканман, Муҳаммад Юсуфни катта, ёрқин юлдузга ўхшатаман. Ўзининг шеърят осмонидаги қисқа, лекин ибратли умри давомида замондошларига, келажақ авлодга, барча-барчага бир-бирдан гўзал, бир-бирдан чиройли, бир-бирдан маъноли шеърларидан иборат бебаҳо мерос қолдириб кетди. ●16

KAMCHILIKLAR Tahlil ETILIB, VAZIFALAR BELGILAB OLINDI

Бугун Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазири Раҳмат Маматов маҳаллалар фаолиятини яқиндан ўрганиш мақсадида Андижон вилоятига ташриф буюрди.

Ташриф давомида Хўжабод туманидаги маҳаллаларда бўлиб, бу ерда эҳтиёжманд ва ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга яратилаётган шароитлар, маҳалла фуқаролар йиғинлари идоралари ҳолати, маҳалла раислари ва ўринбосарларининг фаолияти билан яқиндан танишди ва бу борада эришилаётган ютуқлар, йўл қўйилаётган камчиликлар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдириб ўтди.

Жумладан, Р.Маматов Хўжабод туманидаги "Кўприкбоши" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида кам таъминланган оилалар, ногиронлар учун бунёд этилаётган янги уйлارнинг қурилиш жараёнларини кузатиб, бу борада масъулларга ўзининг тегишли кўрсатма ва таклифларини берди.

Шундан сўнг, ушбу маҳалла идораси биносининг ҳолати ва унда

яратилган шароитларни кўздан кечириб, фуқаролар йиғини раиси Д.Зулунов ва унинг ўринбосарлари билан суҳбатлашди.

Суҳбат жараёнида ҳудудда жиноятчилик ва ажримларнинг олдини олиш, оилаларда соғлом муҳитни қарор топтириш, аҳоли бандлигини таъминлаш борасида олиб борилаётган ишлар таҳлил қилиниб, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш ва келажақда қилиниши лозим

бўлган ишлар юзасидан тегишли кўрсатмалар берди.

Бундан ташқари, Р.Маматов Хўжабод туманининг "Учтепа" маҳалласида яшовчи кам таъминланган ва эҳтиёжманд Арофатхон Солиева хонадониди бўлиб, оиланинг муаммоларини яқиндан ўрганиб ва уларни бартараф этиш бўйича мутасаддиларга зарур топшириқлар берди.

Шунингдек, тумандаги энг на-

мунали масканлардан саналган "Навоий" маҳалла фуқаролар йиғинида олиб борилаётган ишлар таҳлили чоғида Р.Маматов маҳалла раиси О. Мирсоқиев ишларига юқори баҳо бериб, бу борада маҳалла фаолларини янада жонлантириш кераклигини таъкидлаб ўтди.

Шундан сўнг Раҳмат Маматов бошчилигида вилоятдаги маҳалла тизимида фаолият олиб бораётган мутасадди раҳбарлар ҳамда фуқаролар йиғини раис

ва ўринбосарлари иштирокида вилоят ҳокимлиги мажлислар залида карантин қоидаларига амал қилинган ҳолда йиғилиш ўтказилди.

Йиғилишда вилоят ҳудудидаги маҳаллаларда олиб борилаётган ишлар самарадорлиги, йўл қўйилаётган камчиликлар таҳлил қилиниб, мутасаддилар олдида келгусида бажарилиши керак бўлган вазифалар белгиланган берилди.

XO'JA OBODDA XAYRLI ISHLAR DAVOM ETMOQDA

Истиқлолимизнинг 29 йиллиги олдида Андижон вилояти Хўжабод туманида бир қатор хайрли ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, куни кеча тумандаги "Нишоббўйи" ҳамда "Карнайчи" маҳалла фуқаролар йиғинларининг янги бинолари фойдаланишга топширилди.

Шунингдек, пандемия шароитида аҳоли бандлигини таъ-

минлаш, хотин-қизларни ишга жойлаштириш мақсадида "Карнайчи" маҳалласида "Asl faxr group" МЧЖ корхонаси фаолиятини бошлади. Корхона очилиши муносабати билан ҳудуддаги

50 нафар ишсиз хотин-қизлар ҳамда мактаб битирувчиларининг бандлиги таъминланди.

Мазкур маҳаллада яшовчи ҳамда "темир дафтар"га қиритилган, боқувчисини йўқотган 3 нафар фарзанднинг онаси Шахноза Нишонбоевага "Қишлоққурилишбанк" Хўжабод туман филиали ҳомийлигида қурилган уй-жой топширилди ва Ш.Нишонбоеванинг фарзандларининг суннат тўйи ўтказиб берилди.

Тадбирда вилоят ҳокими ўринбосари, вилоят маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш

бошқармаси бошлиғи Манзурахон Юнусова хонадон соҳибасини янги уй-жой билан табриклади ҳамда Ш.Нишонбоеванинг фарзандларига вилоят ҳокимининг совғаларини топширди.

Ушбу хайрли ишларга ҳамроҳанг тарзда тумандаги ижтимоий ҳимояга муҳтож, ногиронлиги бор ва оғир турмуш шароитида яшаётган ҳамда уй-жойга муҳтож 15 нафар хотин-қизларга ҳомийлик асосида туман ҳокимлиги томонидан қурилган янги уй-жойлар топширилди.

Саҳифани Бектош ИСМОИЛОВ тайёрлади.

Ишчи гуруҳ аъзолари ўрганишлар давомида туманда хотин-қизлар учун яратилган шароит ва имкониятлар, коронавирус касаллиги тарқалишини олдини олиш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ва эҳтиёжманд оилаларни қўллаб-қувватлаш борасидаги ишлар, кўрсатилаётган моддий ёрдамларнинг ҳақиқий эҳтиёжманд оилаларга етиб борганлик ҳолати билан танишди.

BEKTEMIRDA MURAKKAB TURMUSH TARZIGA EGA OILALAR O'RGANILDI

Шунингдек, камбағал ва ишсиз фуқароларни тадбиркорликка жалб қилиш, уларнинг меҳнат феолигини ошириш ва касб-хунарга ўргатиш бўйича туманда кўрилатган чоралар атрофлича ўрганилди.

Мутасадди вакиллар Бектемир тумани "Нурафшон" маҳалла фуқаролар йиғинида бўлиб, у ердаги низоли оилалар билан манзилли ишлаш, оилавий келишмовчиликларни бартараф этишга маҳалла фаоллари, дин уламолари, нурунийларни жалб қилиш ҳамда мазкур оилаларга бириктириш бўйича керакли чоралар кўрилди.

Шу билан бирга аҳоли фаровонлигини таъминлаш, маҳаллада ижтимоий маънавий муҳитни мустаҳкамлаш мақсадида фуқаролар йиғинлари фаолиятини тўғри ташкил қилиш бўйича қабул қилинаётган қатор ҳуқуқий ҳужжатларнинг сифатли ижросини таъминлаш бўйича "Нурафшон" МФЙ масъул ходимларига зарур тавсия ва кўрсатмалар берилди.

MILLATNING JON TOMIRIGA TUSHGAN QURT

Эрта тонгда ишхонамга кириб келар эканман, ёши ўзим қатори хизматчи аёл хуш-хол олдимдан чиқди ва тўлиб-тошиб ўғли ҳақидаги хушхабарни айтиб, хурсандчилигини мен билан ўртоқлашгиси келди:

— Мухриддин кеча компания директори чақиртириб, институтни олдидаги супермаркетга бошлиқ қилиб тайинлабди.

Янгликини эшитиб хурсанд бўлдим. Негаки, бу меҳнаткаш, ҳалол, покиза аёлни ҳурмат қиламан. Ўғлини ишга киргизолмай изтироб чекиб юрганлари эсимда. Аёлга хушхабардан мамнунлигимни билдириб, зиналардан кўтарилар эканман, ҳақиқат қарор топганига шукроналар келтирдим. Негаки, икки фарзанди билан йигирма беш ёшида бева қолган бу аёл бошқа турмуш қурмаган, нопок йўлга юрмаган, боши меҳнатдан чиқмаган. Фарзандларини бағрига босиб, ҳеч кимдан кам қилмай оқ ювиб, оқ тараб ўстирган. Йиллар ўтиб, тўй-томошалар билан кизини узатди, набира қўрди. Бироқ ўғли вояга етгач, уни бирон бир давлат ташкилотига ишга жойлаштиришнинг умуман илжаси бўлмади. Йигитнинг иш сўраб бош урмаган эшиги қолмади. Раҳбарлар “қуруқ қўлли” йигитни хушламас, “ҳозирча иш йўқ, хабар олиб тур”дан бошқага ўтишмасди. Бирон бир инсофли раҳбар топилмадики, йигитнинг отаси йўқлигини, оилавий аҳволи танглигини инobatга олиб: “Кел, бир етимни бошини силасам, силабман-да. Бундан қайтмаса, Худодан қайтар”, деб ёрдам қўлини чўзса.

Ўтган йили Мухриддин тўрт-беш йиллик сарсонгарчиликдан кейин бир хусусий корхонага ишга кирганини онасидан эшитгандим. Унинг баҳорда Фарғонада малака ошириб қайтганидан ҳам хабарим бор эди. Беш-олти ой муқаддам йигит оғир операцияни бошидан кечирди. Хусусий корхона раҳбари Мухриддинни ҳолидан хабар олгани боргани ва касалхона харажатларини кўтарганини эшитиб суюнгандим. Ойназор бу ҳақда гапириб, бошлиқни йиглаб-йиглаб дуо қилиб юргани эсимда. Яқинда ўша раҳбар Мухриддинни қабулга чақиртириб, катта бир супермаркетни бошқаришни топшириб, унга шундай дебди:

— Менига сенинг ҳалоллигинг маъқул келди. Бундан кейин ҳам мана шундай тўғрилиқ билан иш юритсанг, обрўйинг ҳам, ойлигинг ҳам бунданда яхши бўлади”, — дебди. Бу илтифотдан Мухриддиннинг кўнгли тўлиб:

— Онам бизни ҳалол лўмча билан ўстирганлар. Бошқача бўлиши мумкинмас. Хотиржам бўлинг, ҳаққингизга хиёнат қилмайман”, — дебди.

Бу гапни эшитиб, ўйлашиб қолдим. Икки-уч ой олдин ҳам бир хусусий дорихона бошқарувчиси “қўли тўғри” ходим излаётганини эшитгандим. Тавба, “қўли тўғри” ҳалол ишчи-ходимлар фақат хусусий корхона эгаларига керакми?! Давлат корхоналари бундан

yxud “qo’li to’g’ri” xodim izlayotgan rahbarlar

Йигитнинг иш сўраб бош урмаган эшиги қолмади. Раҳбарлар “қуруқ қўлли” йигитни хушламас, “ҳозирча иш йўқ, хабар олиб тур”дан бошқага ўтишмасди.

“Қўли тўғри” ҳалол ишчи-ходимлар керак

Мен коррупцияни миллатнинг жон томирига тушган қора қуртга қиёсламан. Қора қурт тоза қонни сўриб, жон-жаҳди билан танани фалаж ҳолатга келтиришга уринади. Коррупция эса миллатнинг гул фарзандларини абгор қилади. Охир-оқибат ҳалол инсонлар топалади, ҳаётдан ҳафсаласи пир бўлади.

мустасноми?! Хусусий корхона эгалари шахсий бизнесини ривожлантириш, даромадини ошириш учун қўли тўғри ҳалол ходимларга эҳтиёж сезиши бор гап. Бироқ давлат корхоналари, бюджет ташкилотлари раҳбарлари-чи?!

Бугунги кунда хоҳ у мактабгача таълим муассасаси бўлсин, хоҳ у мактаб, олий таълим раҳбари бўлсин, мутахассиснинг салоҳияти, билим доираси ва дунёқараши раҳбарларни қизиқтирмайди. Ўғрими-тўғрими, қароқчим, такасалтангми, дангасами, фарқи йўқ, ишга кириш учун керакли суммани берса бўлди. У эртага миллатнинг томирига болта урадим, бутун бошли халқни жаҳолат ботқоғига ботирадим, уларга қизиғи йўқ. Корхонани ёндириб юборадими, касодга учратадими, мансабдорга барибир. Бугун олиши керак бўлган пул чўнтагига кирса бўлди. “Бу давлат, халқ меники, унинг келажаги учун мен масъулман”, деган фикр йўқ.

Кўп йиллик кузатувларим, кўрган-кечирганларим мени шундай хулоса чиқаришга ундади. Умида исмли олий маълумотли педагог аёлини биламан. Бу тиришқоқ, зийрак, хат-саводи юқори даражадаги мутахассиснинг чиройли қалами бор, ажойиб шеърлар ёзади. Мана шундай иқтидорли ўқитувчи ўн йиллардан бери ишга киролмайди. Фикрлари теран, мушоҳадаси кенг бўлгани боис таҳлилий мақолалар ҳам ёзиш қўлидан келади. Умида турли газета таҳририятларида арзимаган ойликка ишлаб юради. Мухаррирлар унинг камтарлиги, андишалигидан фойдаланиб, “ўлмас ўти” ҳақ беришади. Меҳнатига яраша ҳақ талаб қилган куни эса паттасини қўлига ушлатиб

қўйишади. Унга ҳар сафар “Умида, наҳотки, маорифимиз сиздек ўқитувчидан фойдаланишни билмаса. Мактабда ишласангиз бу иқтидорингиз билан қанча-қанча болалар қалбини очиб, илмга йўналтирган бўлар эдингиз”, дейман минг афсус билан. У эса ҳар сафар оғир хўрсиниб: “Э, Салима опа, қўлимда пулим бўлмаса, мени ким ишга олади, бормаган жойим қолмади-ю”, дейди ўқсиниб. Мана бизда салоҳиятли кадрларга эътибор ва ҳурмат.

Навоий кон-металлургия комбинати тизимидаги узоқ йиллик меҳнат фаолиятимда корхона манфаатини кўзлаб, билимли кадрларни ишга жойлаштишга баҳоли қудрат ҳисса қўшганман. Ўзим ишга тавсия қилиб, тайёрлаган шоғирдларим ҳозир ҳам фидоийлик билан меҳнат қилишяпти. Улардан бири “Зафаробод” телевидениеси муҳаррири Нафиса Сағатбаевадир. Ушбу вазифага катта танлов бўлган. Нафиса олий маълумотли мутахассис бўлмаса-да, кўп китоб ўқиган, теран фикрлайдиган истеъдод эгаси эканлигини иллаганман ва раҳбариятга бу ҳақда маълум қилганман. Менинг тавсия билан у танловдан муваффақиятли ўтган. Нафисанинг ўн йиллардан бери катта қонбошқармада масъулият билан олиб бораётган фаолиятдан хурсанд бўламан, зарур бўлганда ёрдамимни

аямайман. У ҳақда яхши гап эшитсам фахрланиб кетаман. У мени ўз жигаридай ҳурмат қилади, мен уни синглимдай кўраман. Тасаввур қилинг, ўшанда Нафисадан ишга тавсия қилганим учун бирон нима тама қилганимда ҳозир муносабатларимиз қандай бўларди?! Мен ким, деган одам бўлардим?!

Яқинда ижтимоий тармоқларда юртдошларимиз коррупция ҳақида фикр билдиришиб, уни кимдир ноқонуний йўл билан топилган, динимизда ман қилинган ҳаром нарса, деса, яна бир юртдошимиз коррупция бу — пора олиш, яхши кадрларни синдириш, давлат мулкни ва ажратилган пулни «туя» қилиш, пора илинжида кадрларни тез-тез алмаштириш, муносиб кадрни лавозимга қўймаслик каби фикрларни билдирган. Тўғри, бу ўринда коррупцияга ҳар ким ўз дунёқарашидан келиб чиқиб баҳо берган. Мен коррупцияни миллатнинг жон томирига тушган қора қуртга қиёсламан. Қора қурт тоза қонни сўриб, жон-жаҳди билан танани фалаж ҳолатга келтиришга уринади. Коррупция эса миллатнинг гул фарзандларини абгор қилади. Охир-оқибат ҳалол инсонлар топалади, ҳаётдан ҳафсаласи пир бўлади. Илмий инсонлар оёқ ости бўлган жамият бир кун келиб таназзулга юз тутади.

Бир қўлимда қалпир, бир қўлимда китоб билан тарбиялаган фарзандларим, иймони бутун бўлиб улғайишди. Бироқ улар ён-атрофда содир бўлаётган қабих ишларга ҳайратланиб қарашади. Яхшиликка ишониб, туну кун тиним билмай ишлайдиган ўғлим одамларнинг корхона мулкига бўлган муносабатларидан ҳайратланади. Корхона манфаатига зарар етказиши мумкин бўлган ҳар қандай хатти-ҳаракатларга мурасис муносабатда бўлади. Баъзи пайтлар “Ая, назаримда мени тушунадиган одам йўқдай”, деб қўяди. “Болам, сени мен тушунаман. Сен тўғри йўлдасан, оғишма”, дейман. Бу ҳаётда ичган ичмаганини, сотган сотмаганини ёмон кўришини, ҳалол инсонларга яшаш осон эмаслиги ҳақида гапираман. Гапиришга гапираман-у: боланинг ҳаётдан ҳафсалалари пир бўлиб қолмаслигини, ўқиб-ўрганишдан, ҳалол меҳнатдан илоси қайтмаслигини, ён-атрофдаги инсонларга ишончи йўқолиб қолмаслигини Яратгандан илтижолар қилиб сўрайман, сўрайвераман.

Президентимизнинг “Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармонининг тўлақонли ижроси жамиятимизга тоза ҳаво, тоза нафас олиб келишига умид қиламиз. Эзгуликка интилиб, муродбахш туйғулар билан умргузаронлик қилаётган биз, юрт оналари оилаларда ватан манфаатини шахсий манфаатидан устун қўядиган ўғил-қизларни тарбиялаш билан бу ишга камарбаста бўламиз. Тоza кўнгил билан вояга етказган кўнгли тўғри, қўли тўғри, кўзи нафис тўқ фарзандларимиз миллатимиз шаънини кўтаришига ишонамиз.

Салима ХОЛДОРОВА,
Навоий кон-металлургия комбинати музейи раҳбари.

KATTALARNING KATTA XATOSI

yoxud o'g'lini qo'shxotinlikka, kelinini kundoshli bo'lishiga undayotganlar

Оила, унинг зиммасига азал-азалдан яратганнинг иродаси билан инсон аталмиш онгли мавжудотни дунёга келтириш, ҳаётий эҳтиёжларини қондириш – едириш, кийдириш, замонага муносиб тарзда тарбиялашдек буюк масъулиятлар юкланганки, шу боисдан ҳам бу масканни муқаддас даргоҳ, деб эъзозлайдилар. Зеро, оила жамият асоси. Улар жисман, маънан соғлом, мустаҳкам, бардавом экан, жамият ҳам тўқис ва фаровондир.

Мамлакатимизда Президентимиз раҳнамолигида оила аталмиш муқаддас даргоҳни озод ва обод юрта муносиб тарзда маънавий қўллаб-қувватлаш, ижтимоий муҳофаза қилишга оталарча ғамхўрлик қилиб келинаётир. Бу ғамхўрчиликлар, албатта, оила чаманини гуллатишга хизмат қилаётирки, жамиятимизга ишончли пойдевор бўла олаётган оилаларнинг, сулолаларнинг сон-саногини йўқ. Аммо ана шу ғамхўрчиликларни суистеъмол этиб, бу борадаги қонунларни оёқости қилаётган, оиладек улуг даргоҳни бунёд этишга юзак ёндошаётган, вақти келса, мўртлашишга сабаб бўлаётган кимсалар ҳам йўқ эмас. Фикримни ҳаётий мисоллар асосида далиллашга ҳаракат қиламан.

“ЙИГИТЧИЛИК-ДА, ОТ АЙЛАНИБ ҚОЗИҒИНИ ТОПАДИ”...

М.ни йигирма ёшда уйладилар. Ёлғизгина ўғлим тезроқ ўздан кўпайсин, ували-жували бўлсин, дедилар. Ёш оила бирин-кетин икки ўғилли бўлишди. Аммо иккинчи фарзанди туғилиб, қирқ кунлик бўлмасидан М. кўчада кимнидир “топиб” олди. Келиннинг эътирозига эса ота-она беписандгина “йигитчилик-да, от айланиб қозигини топади. Сиз ҳеч нарса билмагандек сабр қилиб ўтираверинг. Агар жуда ундан узилиб кетавермаса, сиз асосий хотин бўлиб қолаверасиз-да”, деган жавобни қилишди. Ўзини хўрланган ҳисоблаган келин икки ўғлини бағрига босиб, оилани тарк этди.

Хўш, бу ўринда айб кимда деб ўйлайсиз, катталардами, ёшлардами? Менимча, катталарда. Уларнинг биринчи хатоси – анчайин ўзига тинч бу оила катталари ўғли ҳали оила муқаддас даргоҳ, фарзанд жуда улугъ неъмат эканлигини англаб етмай унинг моддий-маънавий асосларини ўқиб улгурмай, яратишга қодир бўлмай туриб, шоша-пиша уйлаб қўйишганда. Хатодан хато келтириб чиқарган иккинчиси эса боласи нотўғри қадам қўйганини кўра-била туриб бунини “йигитчилик”ка йўйишгандадир. Ахир бу ҳаром-хариж “йигитчилик”нинг касри бир кун эмас, бир кун уриши ҳақида ҳам бир ўйлаб қўриш керакмиди?! Янада аянчли учинчи хато кўра-била туриб, ёлғизгина ўғлини қўшхотинликка, келинни кундошли бўлишга даъват этишида.

ТАРБИЯ ТАҚАНИ ТЎҒРИЛАЙДИ

Назаримда, жамиятимизнинг асосига мана шундай муносабатда бўлаётганлар билан мутасадди ташкилотлар жиддийроқ шуғулланишлари, керак бўлса, уларнинг ижтимоий аҳолини чуқурроқ ўрганишлари, шу асосда уларда соғлом фикр шаклланишга эришишлари жуда муҳимдир. Ахир тарбия тақани тўғрилайди, дейдиларку.

Бундай кимсаларни кўриб-кўрмасликка, билиб-билмасликка олишдек ярамас одатдан воз кечиш вақти келди!

Ўн олти ёшида шаръий никоҳ билан чимилдиққа кирган қизни кўз олдингизга келтиринг. Ҳали очилмаган ғунча, она қўйнидан чиқиб-чиқмаган, вояга етиб улгурмаган ўсмир. Ҳали унга онаси, жамоатчиликнинг оила илмидан берадиган сабоқлари бисёр. Аммо “жуда муносиб жойдан келиб қолгани”га

Хатодан хато келтириб чиқарган иккинчиси эса боласи чакки қадам қўйганини кўра-била туриб бунини “йигитчилик”ка йўйишгандадир.

Ахир бу ҳаром-хариж “йигитчилик”нинг касри бир кун эмас, бир кун уриши ҳақида ҳам бир ўйлаб қўриш керакмиди?! Янада аянчли учинчи хато кўра-била туриб, ёлғизгина ўғлини қўшхотинликка, келинни кундошли бўлишга даъват этишида.

қизикқан она отани кўндирди: “ҳали кўрасиз, бой-бадавлат одамлар экан, куёв ҳам ёшлиги учун мўлтираб турибди. Қизингиз жуда бахтли бўлади” дейди казо-казолар билан қудалашини кўз олдига келтириб. Охири нима бўлганига қизиқиб турганингиз табиий. Дўстан бўлганми, душманданми, қизи тушмагурнинг чимилдиқдаги биринчи гапи жуда қалтис чиқибди. Эртаси кўпчиликнинг олдига ёш куёв поччасидан “опам сизга биринчи нима деб савол берган? Ануви қиз “онангизни дейсизми, меними” деб сўради-да. Қандай жавоб беришни билолмадим” дебди. Ўша пайтдаги аҳолини тасаввур қилиш қийин эмас. Шу кунидек келиннинг ота-онаси, амма-холалари, маҳаллақўй, шу никоҳга сабабчилар – барчаси

жам бўлиб, жуда катта тортишувлардан сўнг куёвнинг ота-онаси талаби билан келиннинг кўч-кўронини машинага юклаб беришибди. Қиз улғайтирган ота-онанинг тиз чўкиб ёлворишлари ҳисобга олинмабди. Демак ўз хатоларининг аччиқ ёғига ҳар икки томон ҳам қоврилиб қолаверди. Қанча-қанча оврагарчиликлар, чиқимлар... эл-юрт ичра хижолатчилик ҳаммасидан ҳам ўтиб тушди.

РЎЗҒОР ЮКИНИ ТОРТИШГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Қиссадан ҳисса нима? Ҳисса шуки, ҳали ҳар икки ёш ҳам оила қуришга нафақат қонунан, балки жисман, маънан, руҳан тайёр эмасди. Ўз оруз-ҳаваси қўлига айланган ота-она бир-бирларининг сийловлари, келин куёвга қилинадиган қатор-қатор сеп-сидиргалар, тақинчоқлар, бисотлар ҳақида ўйлайдилару фар-

икки боласи уч бўлди. Олий маълумотли турмуш ўртоғи ичкиликка берилиб кетди. Келинни йўлга сола ололмаган қайнона куя-куя, уй тутишни ўргатмаган онани лаънатлай-лаънатлай, хафакон хасталигига йўлиқиб, оламдан эрта кетди.

Ўша келин қайнона бўлди. Келинлари ҳам ўткиргина чиқишган. Бугун у саранжом-сариста хонадондан асар ҳам қолмаган: фойз-барақаси ўчган. Фарзандлар тўғри йўлга солинмаганидан ҳар кун жанжал-тўполон, қўни-қўшилари улардан безор, қариндошуруғларнинг боргиси келмайди.

Шунча гапдан мудоао шуки, оилани-оила, эрни-эр қиладиган хотин демишлар. Агар оила қураётган қиз турмушга пухта тайёрланмас экан, у тушган хонадоннинг ҳолига вой. Ўз хонадонидан қинғир ўсган ниҳол, бошқа жойга ўтказилганида, ҳар доим ҳам ўнғиланиб кетавермаслигига ҳаётда юқоридаги каби мисоллар кўп. Демак ўғилдир-қиздир, уларни тезроқ уза-тиш, уйлаш, бисот йиғиш, тезроқ тўй қилиш ҳақида қайғуришдан кўра, энг аввало, яхши ўқитиб, бирор мутахассис бўлиши, касб-хунар эгаллаши, оила бюджетини яратиш, рўзгор тутиш, фарзанд тарбиялаш, қайинбўйинлар билан муомала маданиятига ўргатиш ҳақида бош қотирса ота-она ҳам ўзи, ҳам қариндошлик ришталарини боғлаётган оила учун мақбул йўл бўларкан.

Баъзан ҳеч ерда ишламайдиган, ўқимайдиган, ота-онасига боқиманда бўлиб юрган йигитларни ҳам йигирмага кириб-кирмай уйлаб олаётган ота-оналар кейин пушаймон бўлиб қолганларига гувоҳ бўламиз. Табиийки, улар бу ахволни келин тарафдан сир туттишади. Бундай юзак қарашнинг оқибати мўрт оилалар, тирик етим болалар бўлаётганини қачон англаб етამиз?! Голландияга сафарга борган танишларим йирик фермер хўжалиги, қайта ишлаш корхоналари мавжуд бўлган мулкдор ўғли ўттизга кирса ҳам, мулкчининг 30 фоизини сотиб олишга қодир бўлсагина оила қуради, деб уйламаганига гувоҳ бўлишиб, ҳайратланиб келишганди. Аслида бу тўғри йўл эмасми?! Ахир йигитлар оила сарбони, керак бўлса, посбони. Ота-онасининг маблағига уйланиб, бир боқимандани икки, уч... қилаётган йигитлардан нимани кутиш мумкин?! Оталар, фарзандининг бўй-бастига, йигит бўлиб қолганига қувониб, уйлаб қўйиш чорасини қидиргандан кўра, уларни илгга, хўнарга етакласалар, келажакка мустаҳкамроқ пойдевор қўйган бўлардилар. Бизнингча қизлар йигирмадан, йигитлар йигирма беш ёшдан ўтгандан кейингина оила, унинг масъулияти ҳақида маълум тасаввурга эга бўладилар.

Ўғил-қизларни турмушга пухта тайёрламай, ёш, ҳали оила аталмиш даргоҳнинг “юки”ни ҳис қилмасдан уйли-жойли қилишнинг оқибатлари ҳақида айрим ҳаётий мисолларни келтирдик. Аслида, оила – соғлом фарзандларни дунёга келтириб, уларни комиллик сари етакловчи тарбия ўчоғи, энг мўъжаз ватан. Унинг бунёд этилишига юзак ёндошиш келажак авлодга, ана шу ватанчалардан ташкил топадиган буюк бир ватанга, жамият истиқболига безътиборликдан ўзга нарса эмас. Сиз бу фикрга қандай қарайсиз, зукко замондош?

Хадичахон КАРИМОВА,
Фаргона вилояти.

oilavajamiyat@mail.ru

ОТА-ОНАЛИК MAS'ULIYATINI UNUTMAYLIK

Ён қўшнимнинг дарвозаси ёнида турган “Тез ёрдам” машинасини кўриб, кўнглимга хавотир тушди. Хаёлимга, “ишқилиб коронавирус (ҳозир ёнингизда турган одам тўсатдан аксирсам, вирусга алоқаси йўқ касали ҳақида гапирса ҳам дарров кўнгилга шубҳа тушадиган бўлиб қолди) эмасмикан?” деган фикр келди. Йўғ-э, дедим ўзимни тинчлантириб. Ахир кечагина гаплашдик, соппа-соғ эди: “Уйда усталар бор, бироз таъмирлаш ишларини қилдирыпман”, деган сўзлари эсимга тушиб, хотиржам бўлдим. Балки, қайнонасининг тоби қочгандир, деган хаёлга бордим. Эртасига қўшнимни дориҳонага кетаётганида учратиб қолдим. Ҳол-аҳвол сўрадим.

— Нимасини айтасиз, қўшни, кеча қон босимим ошиб, “Тез ёрдам” қақришга мажбур бўлдим, — деди хомуш тортиб.

— Уйда бирор нохушлик бўлдим, кечагина бинойидек юргандингиз?

— Мен гапирмай, сиз эшитманг. Бир ҳафта ичида ғалати воқеалар юз берди, — дея дардини айтишга тушди. — Хўжайинимнинг таътил пули чиққанди, шунга ҳовли четига янги қурилган уйнинг том қисмини қилдириб олиш учун уста қақиртиргандик. Ўғлим иккита уста йигитни топиб келди. Уста ҳақини келишиб олишди. Пайшанба куни йигитлар келиб, иш бошлашди. Бозорга тушиб нақд 4 миллион сўмлик қурилиш моллари олиб келишди. Хурсанд бўлиб, уларга ош-овқат, куннинг иссиғида муздаккна айронлар қилиб сийладим. Биринчи куни жуда яхши ишлашди. Кеча бориб бир миллион аванс сўрашди, бериб юбордим. Эртасига эрталаб соат 10 ларга ақин келишди. Кечки пайт 5 ларда кетишди. Кетаётиб шанба, якшанба кунлари карантин кучайтирилади, ишга келолмаймиз дейишди, хўжайиним: “Майли, душанба куни эртароқ келиб иш бошланглар”, деб кузатиб қўйди. Душанба куни соат 11 бўлганди усталардан дарак йўқ, ўғлим кўнгирок қилса усталарнинг каттаси, “бугун боролмаймиз, шеригим Бахтиёр кеча оғайнилари билан ўтириб кўп ичиб юборибди”, дебди. Майли дедик, душанба ҳам ўтди, сешанба куни келиб қолишар деб йўл қараб кўзларим толди. Уйга кираман, кўчага чиқаман, ўғлимга кўнгирок қилдираман яна баҳона, бугун ишлолмаймиз Бахтиёрни мазаси қочган деган хабар келди Ҳумоюндан. Чидолмасдан Бахтиёрнинг хотини билан боғландим. Бечорага дардимни айтишимни билан, йиғлаб борсам, хўнграб чиқди мақолидан бўлди. Айтишча уларнинг учта ёш болалари бўлиб, яқинда янги участкага чиққан, ҳали томларини ҳам ёпиб улгуришмаган экан.

— “Эшик-деразасиз ҳамма ёғи очик ҳовлида яшаймиз, хўжайиним бўлса ичиб олиб ҳар доим шундай хунар кўрсатади. Болаларим оч қолгач маҳалладан ёрдам пули олгандим, ўша пулни ҳам ичиб тугатди. Илоҳи бўлса уйингизда олиб қолиб ишлатинг, уйга пул билан келсин”. Ҳозирку кунлар иссиқ, эрта-индин совуқ тушиб қолса қандай яшаймиз, — деди.

Бу гаплардан сўнг астойдил ишга

киришмасам бўлмаслигини тушундим. Йигитларга кўнгирок қилиб, масъулиятни ҳис қилишларини илтимос қилдим. Иккиси ҳам, “опакон чоршанба куни эрталаб соат 9 да уйингизда бўламиз”, деб ваъда беришди. Енгил нафас ола бошладим. Чоршанба куни соат 11 ларда бемалол, худди дам олишга келгандек кириб келишди. Уларни кўриб хурсанд бўлиб кетдим. Тушлик учун овқат тайёрлашга киришдим. Орадан икки соатларча вақт ўтиб йигитлар нарсаларини йиғиштиришга киришди. Сабабини сўрасам Бахтиёр: “Бундай аҳволда ишолмайман, кўнглим айниб, бошим оғрияпти, эртага келамиз”, деди. “Мастава қиялпман. Қатиклаб ичиб бир-икки соат ухлаб олсангиз ўтиб кетади, кейин ишлайверасиз”, десам йўқ бўлмайди деди. Унда Бахтиёр кетаверсин, Ҳумоюнга ўғлим ёрдам беради, сиз қолиб ишлайверинг десам Ҳумоюн тушмагур. “Биз пулни тенг оламиз, бир ўзим ишолмайман”, дейди. Хуллас у десам бу дейишди, бу десам у дейишди. Хўжайинимни жажли чиқиб нарсаларини йиғиштириб кетаверинглар, бошқа уста топаман, дея жавоб бериб юборди. Ўғлим ҳисоб-китоб қилганди биздан қарз бўлиб қолишди. Қарздан ҳам воз кечдик. Кўнгирик қилсак ана борамиз, мана борамиз деб турли баҳоналар қилишди. Ахйир бу моҳарола мени йиқитиб қўйди, қон босимим ошиб, “Тез ёрдам” қақришга мажбур бўлдим.

Қўшнимникидаги усталар билан

“
Ховлида на эр-хотин, на болалар яшаши учун шароит йўқ. Эр ҳам, хотин ҳам ишламайди. Энг ачинарлиси нима биласизми, ё эркак ўзи пул топиб рўзгорини тебратмайди, ёки аёлини ишлашига рухсат бермайди. Карантин пайтидаги етишмовчилик аёлнинг жонидан ўтган. Маҳалладан келадиган ёрдамларни олишга уялган. Аёл эрига: “Иккаламиз ҳам соппа-соғ бўлсак, оёқ-қўлимиз бут, ишлаб пул топайлик, уйларни таъмирлайлик”, деса эркак ҳадеб нолийвермай шуқр қилиб яша деган.

нолийвермай шуқр қилиб яша деган. Ўртада даҳанаки жанг бошланган. Жаҳлга берилган эр аёлини роса дўппослаган, болаларини олиб қолиб хотинини онасиникига ҳайдаган. Шунда ҳам аёл уйига қайтиб келган ва эр хотинини уйига киргизмаган. Бир амаллар уларни яраштиришга эришдик.

Қурбон ҳайити арафасида маҳаллалар томонидан тарқатилган моддий ёрдам пулларини ўз эгаларига етиб бормагани ҳақидаги турли хабарлар ижтимоий тармоқларни ҳаракатга келтириб, одамларни саросимага солиб қўйгани ҳеч кимга сир эмас. Айрим қўштирноқ остидаги раислар, эпидемиология маркази раҳбарлари халқнинг яъни бевазо бечоралар, ёрдамга муҳтож одамларнинг ҳақиқа қўз олайтирди. Эътирозларга қарамасдан ҳамон давлатнинг маблағини талон-тарож қилаётганлар йўқ эмас. Бундай норозиликларнинг келиб чиқишига албатта одамларнинг ўзи ҳам айбдор. Биллаги кучга тўлган, тоғни урса толқон қиладиган, имкониятдан фойдаланиш ўрнига аёлини маҳаллага ёрдам сўрашга юбораётган эркаклар эмасми? Бундайлар кам таъминланган деган маълумотномани кўтариб, эшикма-эшик ҳужжат йиғиб юришдан ор қилишмайди. Натижада ҳақиқатан моддий ёрдамга муҳтож одамлар бир четда қолиб кетади ва ўртада норозилик келиб чиқади. Юқоридаги каби айна

биллаги кучга тўлган, меҳнат қилиб чарчамайдиган ёшда дангасалик, юзсизлик, боқимандаликни касб қилиб олган ёшлар билан суҳбатлашсангиз иш йўқлиги, моддий шароити яхши эмаслигидан нолийди. Мана иш, мана шароит, марҳамат қилиб ишласанг пулингни оласан, десангиз қочгани жой тополмай қолишади. Уларнинг мақсади бели оғримай, меҳнати сингмай нон ейиш. Уйда уч боласи бор эркак қайси виждон билан бировларни ҳалол ишлаб толган пулларини кўчага сочиб юборади. Ахир дадаси ҳар куни уйига куруқ қўл билан кириб бораётганини кўрган болалар отасига қандай қилиб қорним очди дея олади. Ахир қорни оч боланинг миясига бирор қатор шеър ёки қўшиқ қирадим. Бундай болалар яхши шароитда яшаш ҳақида онасидан эртақ эштиб, хаёл суриши мумкин. Фақат қорин тўқлаш ғамида юрадиган болалар билан келажакни яратиб бўладими?

Қайсики оилада етишмовчилик (имконияти чекланганлар бундан мустасно) камбағаллик сезиляптими, демак ўша оиланинг эркаги ҳам, аёли ҳам дангаса. Нега биз кўпрок эркакларни айблаймиз. Чунки уларнинг ўз аёлига қилаётган қайсарликлари, талаблари жабрини аксарият ҳолларда болалар кўради. Агар аёлга имконият берилса болаларини оч қолдирмаслик учун тоғни уриб толқон қилишга ҳам тайёр. Кўп қаватли уйлар атрофидаги чиқинди ташлаш шохобчасида Самарқандлик бир аёл яшайди. Яқинда у билан ҳамсуҳбат бўлдим. Хўжайини ўғил тугиб бермадинг, деб у билан ажрашиб бошқасига уйланган. Аёл отасиникига сифмагач пойтахтга келган ва “махсустрас”га ишга жойлашган. Чиқиндиҳонадаги баклажжаларни йиғиб сотади, мактабда фаррошлик қилади. Одамларнинг уйларини бориб тозалайди, тўй маросимларда хизмат қилади. Ҳаётидан бирор марта нолимайди. Энг катта орзуси қизини ўқитиб, биллими қилиш. Унинг кичкинагина хонасида телевизор, музлаткич, ҳаттоки вентилятор ҳам бор. Хонанинг тўрига қизининг мактаб формаларини осиб қўйган. Аёл шу фарзанди учун ҳеч нарсадан уялмаяпти, чарчадан демаяпти, нолимаяпти.

Мулоҳазаларимизга яқун ясайдиган бўлсак, ҳар бир ота-она фарзандни энг аввало, ўзи учун дунёга келтиради. Бизнинг ҳар бир босган нотўғри қадамимиз, ҳаракатимиз уларнинг келажакига, орзу-ўйларига соя солиши мумкин. Шундай экан фарзандларимиз олдидаги бурчимизни унутмайлик.

Нигора РАҲМОНОВА.

QIRQ UNIVERSITETNING TALABASI

Бугуннинг ёшлари замондошларини ҳайратга солишга уринишади ва бунинг уддасидан чиқа оладилар ҳам. Чунки улар изланувчан, вақт ва имконнинг қадрини ҳис этадиган, ўз олдига аниқ мақсадни қўйган йигит-қизлардир.

Самандар Сараев – ана шундай ёшлардан бири. У бир эмас, ўн эмас, балки қирқта юртимиз ва хориждаги нуфузли олийгоҳларга талабаликка қабул қилинди. Бундай юксак натижага қандай эришди? Суҳбатимиз давомида нафақат бу ҳақда, балки унинг қандай қарорга келгани, келгуси режалари ҳақида ҳам билиб оласиз.

– Самандар, суҳбатимизни ўзингиз ва оилангиз билан бизни яқиндан таништиришдан бошласангиз. Сир бўлмаса, оилангиз Қашқадарёдан Тошкентга нима сабабдан кўчиб келишган?

– 2000 йил 3 апрелда Қашқадарё вилояти, Деҳқонobod туманида туғилганман. Оилада уч фарзандимиз: опам ва синглим бор. 6-7 ёшимда Қашқадарёдан Тошкентга кўчиб келганмиз ва мен мактабни пойтахтда бошлаганман. Кўчишимиз сабаби билан қизиқмаганман, лекин шунга айтмаганим, бу менга жуда катта имкониятлар яратиб берган ва бугунги даражага етишимда алоҳида ўрни бор деб ўйлайман. Ҳозирда маълумотим ўрта-махсус. Бир ярим йилдан буён Самбридге ўқув марказида инглиз тили ўқитувчиси бўлиб ишлаб келмоқдаман.

– Дунёнинг 40 та олий ўқув юрти талабаси бўлиш осон эмас. Бунинг учун мактаб, коллеж, репетиторлик таълими ва бундан ташқари, ўзига хос характер бўлиши шарт. Шундан келиб чиқсак, қайси мактабда ўқигансиз, ўқувчилар даврингиз қандай кечган, аъло ўқиган бўлсангиз керак-а?

– Учтала туманидаги 296-умумий ўрта таълим мактабиди ўқиганман. Рус тилини умуман билмаган ҳолда рус гуруҳига бораганман ва шу сабаб деярли учинчи синфгача ўзлаштириш даражам жуда паст бўлган. Лекин биринчи устозим Махмуд Фазлутдиновна жуда қаттиққўл эди. Менга доим ишонч билдиради эдилар. Бу ишонч оқлашга ўзимни мажбурман деб ишонтирганман. Шу сабаб ҳар доим олдинга ва биринчиликка интилардим. 4-синфдан бошлаб доим аълочилар қаторида бўлиб келганман.

Мактаб даврида юридик соҳага қизиқишим ошди. Тўққизинчи синфда коллежнинг иккинчи курсида ўтишимиз керак бўлган жиноят кодексини ўқиб бошлаганман. Казуслар ечишни ёқтирар эдим. Мактабни битириб, 2-Тошкент юридик коллежига қабул қилиндим.

– Юқорида айтдик, билим олиш катта куч-қувватни талаб этади. Спорт билан шугулланасизми? Агар шундай бўлса, бунга қизиқиш сабабини ёки зарурат?

– Таеквондо WT спорт тури билан 13 йилдан бери шугулланиб келмоқдаман. Бу спорт тури бўйича икки қарра республика чемпиони, олти қарра совриндори ва спорт усталлигига номзодман. Етти йилдан буён Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзосиман. Кўп танишларим мендан нега ҳали ҳам спортдан кетмаётганимни сўрашади. Келажагимни сиёсат,

– Италиянинг Рим шаҳридаги La Sapienza Universiti of Rome университети таниладим. У жаҳоннинг топ 100 талигига кирган олий таълим даргоҳи. У ерда ўқиш жараёнида турли грантлар танловида иштирок этиш, илмий изланишлар олиб бориш, ўз олдимга қўйган мақсадим сари астойдил ҳаракат қилишга аҳд қилганман.

ҳалқаро муносабатлар ва халқаро ҳуқуққа боғлашни режалаштирсамда, спортни тўхтатмаслигимни аниқ биламан. Чунки спортчи доимий энергияга тўла юради. Кўплаб академик ютуқларимда ҳам спортнинг ўрни катта деб ҳисоблайман. Спорт билан шугулланадиган талабанинг ўзлаштириши ҳам жуда баланд бўлади. Шу сабаб спорт олдин қизиқиш бўлган бўлса, ҳозир зарурат бўлди, деб айта оламан.

– Нега бу қадар кўп олий ўқув юртига ҳужжат топширдигиз? Умуман олганда, кўпроқ виртуал оламда яшайсиз, шеклли?

– Бошланишида А, Б, С режалар қилиб, бир нечта университетларга топширган эдим. Италияга қабул қилинганимдан сўнг, у ердаги грантга қўшимча алоҳида ҳужжатлар топширдим. Ҳар хил вазият бўлиши мумкинлигини инобатга олиб, Ўзбекистондаги бир нечта халқаро университетларга ҳам ҳужжат топширдим. Бундан ташқари, Ўзбекистоннинг давлат университетларига спортчиларга бериладиган имтиёзнинг эълонини кўрдим ва унга ҳам ҳужжат топширдим. «Биттаси бўлмаса, иккинчиси» деб, ҳужжатларимни топшириб қўйдим. Карантин даврида бўш вақтим кўпайди

ҳамда вақтимни онлайн оламда ўтказа бошладим.

Ўтган йилги интернетдаги бир мақола эсимга тушиб қолди. Бу мақола бир вақтни ўзида ўн саккизта университетга кириб, рекорд ўрнатган ўзбекистонлик абитуриент йигит ҳақида эди. Мен ҳам ўз кучимни синаб кўрмоқчи бўлдим. Ҳужжатларимни 30 га яқин университетларга онлайн топширдим. Ҳеч бўлмаганда, 20 тасига кирсам керак деб ўйладим. Кейин ўзимни яна бир бор синамоқчи бўлдим. Таълим тизими жуда кучли бўлган давлатларда ўқишга қабул қилиниши олдимга шарт қилиб қўйдим ва яна бир нечта университетларга ҳужжат топширдим. Кейин эса дунёнинг топ-1000, топ-500, топ-100 университетларига кириш синовларини ҳам қўйдим.

Тўғриси, кутмагандим. Лекин барча университетлардан қабул қилинганлигим ҳақида таклифномалар кела бошлади. Деярли барча университетлардан жавоб хатларини олдим ва битта ҳам университет менга рад жавобини бермади.

– 40 та олий ўқув юртининг ҳаммасида бир хил йўналишни танладингизми? Имтиҳон жараёнлари фақат – IELTSдан иборатми?

– Барчасида ҳалқаро муносабатлар, ҳуқуқ, сиёсат ва иқтисодиёт йўналишларини танладим. Агарда чет эл университетларига кириш фақат IELTSдан иборат бўлганида, мен ҳозир камиди 500 га яқин университетларга қабул қилинишим мумкин эди. Чет элда ҳар битта университетнинг ўз талаблари бор. Талаб этилган ҳужжатлардан бири – бу тил билиш даражаси сертификати. Бу сертификат талаб қилинишининг сабаби дарсларнинг барчаси инглиз тилида олиб борилади ва талаба дарсларни тушуниши керак. Ҳар хил университетлар ҳар хил тил билиш даражасини талаб қилишади. Мисол учун, Оксфорд ва Кембридж университетлари IELTS 7 (ҳар бир бўлимида ҳам камиди 7 билан) талаб қилишади, лекин бундай натижа билан ҳам университетга кириш жуда қийин. Кўплаб университетлар "Мотиватсион лёттер" (иншо) талаб қилишади. Бу иншода абитуриент ўзининг ҳаёти ҳақида тўлиқ ёзиб нимага қизиқиши, нега айнан шу соҳани танлаган-

ҳисоблайсиз?

– Мактабни ҳам, коллежни ҳам аъло баҳоларга битирганман. Инглиз тилидан қўшимча курсларда тайёрланганман. Ҳуқуқшунослик фанларидан ўзим изланиб билим олганман. Мактаб ва коллеждан олган билимларимни жуда қадрлайман, лекин маҳаллий университетларга етарлича тайёрлай олмайд деб ҳисоблайман. Имтиҳон тизимимизни билган ҳолда ўзимда фақат инглиз тили имтиҳонига юқори балл оламан деб ҳисоблайман.

Менинг фикримча, университетлар нотўғри фанлардан имтиҳон олади. Мисол учун, юридик университетда тарихни мутахассислик фани имтиҳони дейилиши нотўғри. Бу университетда ҳуқуқшунослик фанидан имтиҳон олиниши керак. Худди шу мисолда барча университетларда имтиҳон фанлари ўзгариши керак, деб ҳисоблайман. Айнан шундай бўлганда, ҳуқуқшунослик фанидан ҳам яхши натижани қўлга киритишимга ишонаман.

Ўтган йили Италияда ўқишни бошлашни режалаштирганимни айтиб ўтдим. Бундан ташқари, ота-онам маслаҳати билан Тошкент давлат юридик университетига ҳужжат топширган эдим. Умуман тайёрланмаган ҳолимда 132.2 балл йиғдим. Ўқишга қабул қилинишимга бироз етмаган эди. Қайсидир маънода яхшиликка экан. Бизнинг айнан юридик (бундай коллежлар ўзи кўп эмас) коллеждан айнан юридик университети битта ҳам абитуриент қабул қилинмагани юқоридаги фикрларимнинг исботи бўла олади.

– Дўстларингиз виртуал оламда кўпми ёки иштинмой ҳаётда? Улар билан тез-тез мулоқотда бўласизми? Суҳбат мавзуси рангабарангми ёки маълум йўналишга асосланганими?

– Виртуал оламда дўстларим жуда кўп. Ёшлар лойиҳаларидан танишларим, синфдошларим, спортчи дўстларим ва ҳоказо. Улар билан деярли мулоқотда бўлмаймиз. Мен ўзи жуда кам мулоқотда бўладиган инсонман. Кўпинча фақат иш юзасидан қимдир билан гаплашишим мумкин. Оддий ҳолда эса кўпинча фақат уйдаги яқинларим билан суҳбатлашаман.

– Келажақ орзуларингиз қандай? Бугун сиз нимадан қониқмайсиз ва нималар ўзгаришини истайсиз?

– Ўзгартирадиган нарсалар жуда кўп. Мен ўша нарсаларни ўзгартира олишни ҳам орзу, ҳам режа қиламан. Келажақда ўз йўналишимнинг энг етуқ мутахассисларидан бири бўлиб, дунёни яхши томонга ўзгартира оладиган одам бўлмоқчиман. Бунга эса Бирлашган миллатлар ташкилоти орқали бажармоқчиман.

– Самандар, шундай қилиб, қайси университетда ўқимокчисиз?

– Италиянинг Рим шаҳридаги La Sapienza Universiti of Rome университети таниладим. У жаҳоннинг топ 100 талигига кирган олий таълим даргоҳи. У ерда ўқиш жараёнида турли грантлар танловида иштирок этиш, илмий изланишлар олиб бориш, ўз олдимга қўйган мақсадим сари астойдил ҳаракат қилишга аҳд қилганман.

Санжарбек ҲАМИДОВ
суҳбатлашди.

лиги ва қандай режалари борлиги ҳақида ёзади. Оксфорд ва Кембридж каби университетлар эса абитуриентнинг тадқиқот ишларини ҳам сўраши мумкин.

– Мактаб ва коллежда қайси фанларни яхши ўзлаштирангиз? Ўзбекистон олий ўқув юртларида қайси фанлардан тест синовини топширишга ўзингизни тайёр

MILLAT GULLARINING MAHV ETILISHI

YOXUD STALINCHA QATAG'ON

Мозий саҳифаларини varaқласак, халқимиз маърифати йўлида жон куйдирган жадидлар сафида Хайриниса Мажидхоновадек билимга чанқоқ, ташкилотчи ва фаол аёллар борлигига гувоҳ бўламиз. 1922 йилнинг кузида Германияга таҳсил олиш учун Туркистон Республикаси "Кўмак" жамияти томонидан йўлланган 16 нафар талаба орасида кўзлари ёниб турган бу қиз алоҳида ажралиб турар эди. У 1905 йил 25 декабрда Тошкент шаҳрида зиёли оилада дунёга келган. Унинг отаси маҳалла оқсоқоли Мажидхон Жалилов Марказий Россиянинг Москва, Санкт-Петербург каби қатор шаҳарларига сафар қилиб, жадид ғоялари билан танишган эди. Шу боис у оила аъзоларининг, хусусан қизларининг ҳам европача таълим олишига тўсқинлик қилмади, аксинча ёрдам берди.

Хайриниса дастлаб Мирободдаги янги мактабда таҳсил олиб, рус ва немис тилларини ўрганди. Унинг ўзига хос дунёқараши шаклланишида Туркистон жадид матбуотининг, шунингдек, бу вақтда биринчи ўзбек хотин-қизлар билим юртида ўқиётган опаси Ойпошашоннинг ҳам таъсири катта бўлди. 1922 йили "Туркистон" газетасида эндигина 17 ёшни қаршилаган Хайриниса Мажидхонованинг мақоласи чоп этилади. Ушбу мақола қизнинг ватан истиқболи ҳақидаги орзу-истаклари ифода этилганлиги билан аҳамиятлидир.

Орадан қарийб юз йил ўтганига қарамай, мақолада илгари сурилган фикрларнинг баъзилари ҳамон долзарб экани эътиборимизни тортади, аксар орзуларининг амалга ошганидан таажубга тушамиз.

... "Туркистоннинг дунё савдо майдонида тутқон вазияти XVII асрдан бери тубан даражада қолиб келди. Бу аср умуман муслмон мамлакатларининг таназзул даври бўлиб, таназзулнинг ҳам кўп сабаби карвон йўлларининг аҳамияти кетиб, ғарблилар тарафидан денгиз йўлларининг юксалтирилиши эди. XIX асрда ҳам Туркистон Ғарбий Овруподан узоқ бўлгонлиги учун, тараққиёт томонидан бошқа муслмон мамлакатларидан ҳам тубан даражада турди. XX асрнинг бошида ҳам кўшнимиз бўлган Эрон халқи сиёсий фикрлар билан сугорилиб, ўз элида саноат турғизиш ва четларнинг таъсиридан қутулиш йўлида қон тўқкани муддатда бизнинг Туркистон тинч ухламоқда эди... Фақат Россиядан темир йўл келиб, савдо майдони

кенгайди... Бундан очиқ англашила-дирки бизнинг мозийимизни порлоқ қилгон – элимиздан ўтган карвон йўли бўлса, истиқболимизни порлоқ қилғучи, элимизни жаҳон савдо майдонида туташдирғувчи улғу темир йўлдир. Улар бизнинг савдомизни кенгайтур, бизга бойлиқ ва ободлиқ берур ва ўзимизга катта саноат турғизишга имкон очар", – деб ёзганди ўсмир Хайриниса. Унинг мақоласидан маърифатга ташна қизнинг ўз ватани келажаги учун қандай куюнгани сезилади.

Шунингдек, Хайриниса мақоласида Туркистон жамиятининг маънавий қиёфасига ҳам тўхталиб: "... бизнинг бу дардимизнинг ҳам буюк қуроллари матбуот, мактаб ва театрdir. Бизда буларнинг ҳар қайсиси бор. Локин, улар ўзларининг тарихий вазифаларини ерига етказа оладиргон даражада эмасдирлар. Бизнинг янги мактабларимиздан шул вақтгача халқ хуркиб келди. Матбуотдан узоқ турди. Театрни англамади. Чунки, буларнинг ҳар қайсиси ўзининг асосий вазифасининг ҳайкал мужассами бўла олмади. Халқнинг руҳига эҳтиёт билан яқинлашиб, унга таъсир ижро қила олмади. Ҳар бир халқнинг уйғониш даврида ғоят муҳим ўрин тутадиргон бу уч буюк қуролни ўз вазифаларининг руҳи билан сугориш бизнинг навбатдаги ишимизdir... Бизнинг тадрижий тараққиётимиз шул йўллар билан борса керак. Акс ҳолда, биз ўз мозийимиздан узулиб халқнинг гурбатда қолишига сабаб бўлурмиз", – деб хулосалайди.

1922 йилнинг сўнгига Германияда таҳсил олишга юборилаётган талабалар қаторида ўзбек қизлари тошкентлик Хайриниса Мажидхонова, Саида Шераҳмадобоева ва хоразмлик Марям Султонмуродовалар бор эди. Қизлар учун оддий мактабга қатнашнинг ўзи

жиддий қаршилиқка учраб турган бир вақтда уларнинг таҳсил учун узоқ хорижа йўл олиши зиёлилар томонидан улкан жасорат сифатида баҳоланди.

Хайриниса Мажидхонова 1923-24 йилларда Берлинда "Хорижликлар учун немис тилини ўрганиш" мактабида ўқиб, ўрта маълумот тўғрисида шаходатнома олди. 1924-26 йилларда эса Дармштадтдаги (Darmstadt) ўқитувчилар семинариясида немис тили ва адабиёти йўналишида таҳсил

1937 йил. Миллат гулларини маҳв этишга киришган Сталинча қатагон қиличи қонсираган кунлар. Ўша йилнинг 13 сентябрида "1922-28 йилларда Германияда ўқиган ва 1928 йил СССР ҳудудига жосус сифатида қайтган" деган сохта айблов билан Хайриниса Мажидхонова ҳам қамоққа олинди. Шу куни берилган ордер асосида у яшаётган отасига тегишли Катта Миробод кўчаси 43 уй, 1-хонадонда тинтув ўтказилди. Натижада унинг умри давомида тўплаган китоблари, таржималари, хатлари, суратлари, ҳатто унинг қўл соати, шахсий ойнаси, унинг калити, тинтув пайтида топишган 30 сўм пул ҳам хатланиб далолатнома асосида олиб кетилди.

олди. 1926-28 йилларда амалиётни Берлин шаҳридаги ўқув муассасаларида ўтаб, ўрта махсус маълумот олгани тўғрисидаги дипломни қўлга киритди. У Берлинда педагогик амалиёт билан бир пайтда машхур доктор Феккельманинг тиббиёт ходимларини тайёрловчи хусусий мактабида ҳам ўқиди.

Хайриниса Мажидхонова 1928 йили Ўзбекистонга қайтиб, Тошкентдаги касба уюшмалари марказий қўмитаси ходимлари жумҳурият бошланғич ва умумтаълим ўқитувчиларининг дам олиш уйида шифокор бўлиб ишлаб бошлади. Ўша йилларда Хайринисанинг республикамизнинг энг чекка ҳудудларида болалар ва ўсмирлар соғлигини назорат қиладиган кўриқлар ташкил этгани алоҳида эътиборга моликдир. 1935 йили Тошкент тиббиёт институтини битирган Хайриниса ўқитувчилар дам олиш уйида врач-терапевт ҳамда Файзулла Хўжаев номидаги Ўзбек пойабзал трести амбулаториясида шифокор-врач бўлиб ишлади. Афсуски, олдига қўйган буюк мақсадлар йўлидан бораётган Хайриниса Мажидхонова навқирон 32 ёшида тоталитар тузумнинг қонли қатағони гирдобига тортилди. У ҳали оила қуриб ҳам улгурмаганди.

1937 йил. Миллат гулларини маҳв этишга киришган Сталинча қатагон қиличи қонсираган кунлар. Ўша йилнинг 13 сентябрида "1922-28 йилларда Германияда ўқиган ва 1928 йил СССР ҳудудига жосус сифатида қайтган" деган сохта айблов билан Хайриниса Мажидхонова ҳам қамоққа олинди. Шу куни берилган ордер асосида у яшаётган отасига тегишли Катта Миробод кўчаси 43 уй, 1-хонадонда тинтув ўтказилди. Натижада унинг умри давомида тўплаган китоблари, таржималари, хатлари, суратлари, ҳатто унинг қўл соати, шахсий ойнаси, унинг калити, тинтув пайтида топишган 30 сўм пул ҳам хатланиб далолатнома асосида олиб кетилди.

Тергов жараёнида асосий эътибор 1927 йилнинг ёзи таътили вақтида дугонаси Марям Султонмуродова билан бирга Париж саёҳати ва у ерда Мустафо Чўқай ҳамда Бухоридан Германияга таҳсил олиш учун юборилган Аҳмад Наимлар билан бўлган тасодиқий учрашуви тафсилотида қаратилди. Хайриниса тухматлардан иборат айбловларнинг барчасини рад этди, қийноқларга чидади. Бироқ бу унинг ЎзССР Жиноят Кодексининг 57-1 (Ватанга хиёнат, ҳарбий ва давлат сирларини сотиш, шпионаж), 62- (аксилсовет тарғибот), 67- (аксилинқилобий ташкилотга аъзолик) моддалари билан айбдор деб топилишига тўсқинлик қила олмади. 1938 йилнинг 9 октябрида ўтказилган машъум "Учлик" суди қўйилган айбловларнинг ҳеч бири исботланмаганига қарамай, унга ўлим жазосини белгиллади. Ҳукм ўша куннинг ўзидаёқ ижро этилди.

Сталинизмнинг сохта айбловлари фош этилиши билан унинг опа-сингиллари ҳам Хайринисанинг иши ва унинг сўнги тақдири билан қизиқдилар. Бироқ масъул идоранинг Хайриниса Мажидхонова 1942 йил жазони ижро этиш даврида вафот этган деган хабаридан сўнг оила аъзолари қайта бу масалани кўтармадилар. Хайриниса Мажидхонова кўп йиллардан сўнг 1999 йил 7 октябр кўни Ўзбекистон Республикаси Олий суди томонидан оқланди.

Баҳром ИРЗАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Қатагон қурбонлари хотираси давлат музейи катта илмий ходими.

«TRASTBANK»

ХУСУСИЙ АКЦИЯДОРЛИК БАНКИ ЖАМОАСИ

Ўзбекистон аҳолиси ва меҳмонларини энг улуг байрамимиз – Ватанимиз Мустақиллигининг 29 йиллиги билан чин дилдан муборакбод этади!

Ушбу қувончли кунлар арафасида хонадонингизга бахт ва омад, дастурхонингизга тўкин-сочинлик ва муқаддас Ватанимизнинг янада гуллаб-яшнаши йўлидаги бунёдкорлик фаолиятингизга улкан зафарлар тилайди. Ватанимизнинг осмони мусаффо ва қалбларингиз доимо қувончга тўлсин!

Байрам муносабати билан “Трастбанк” хусусий акциядорлик банки миллий валютада йиллик 18 фоиздан “Даромад” омонатини таклиф этади.

Омонат муддати – 24 ой

Омонат бўйича бошланғич бадал – 500 000 сўм.

Омонатчи омонатни муддати тугамасдан қайтариб олмоқчи бўлса, омонатнинг ҳар олти ойига ҳисобланган фоиз тўлиқ тўлаб берилади.

Мурожаат учун: (+99878) 140-00-88

Telegram: <https://t.me/trustbankuz>

Facebook: <https://www.facebook.com/trustbank.uz>

Instagram: https://www.instagram.com/trustbank_uz/

«TRASTBANK» – Ishonch bilan yuzma-yuz!

trustbank.uz

Хизматлар лицензияланган

АҲОЛИ УЙ-ЖОЙ ШАРОИТИНИ ЯХШИЛАШГА МУНОСИБ HISSA

“Аҳолининг уй-жой шароитини яхшилашда АТБ “Қишлоқ қурилиш банк” иштироки” мавзусида матбуот анжумани ўтказилди. Унда банк бошқаруви раҳбарияти ва тегишли таркибий тузилмалар масъул ходимлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этишди.

Тадбирда йиғилганлар Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 28 ноябрдаги “Ипотека кредити механизмларини такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони ҳамда 2020 йил 1 майдаги “Аҳолини уй-жой шароитларини яхшилаш ҳамда ипотека кредити бозорини янада кенгайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори ижроси доирасида бажарилган ишлар, аҳолининг уй-жойга бўлган эҳтиёжини таъминлашда эришилаётган натижалар ва истиқболдаги режалар билан атрофлича таништирилди.

Банк бошқаруви масъул ходимлари томонидан банкнинг кредит сиёсати асосий тамойиллари, хизматлар сифатини оширишга қаратилган саяёҳаракатлар ва уй-жой харид қилиш ипотека кредитларини ажратиш шартлари ҳақида атрофлича маълумот берилди.

Бугунги кунда “Қишлоқ қурилиш банк” тизимида 42 та филиал, 33 та

минибанк, 11 та “Банк хизматлари кўрсатиш марказлари”, 201 та шохобчалар орқали аҳолига замонавий банк хизматлари кўрсатилмоқда.

Банк томонидан янги тартиб асосида бирламчи уй-жой бозорига квартира ҳамда намунавий лойиҳалар асосида қурилаётган арзон уй-жойлар харид қилиш учун ипотека кредитлари ажратилмоқда.

Айниқса янги тартиб асосида ажратилаётган ипотека кредитлари аҳолининг қизиқишига сабаб бўлмоқда. Банк томонидан янги уй учун ипотека кредит олиш шартлари бирмунча соддалаштирилиб, хизмат тарифлари сезиларли равишда туширилди, кредит муддати эса 20 йил этиб белгиланди. Унга кўра, фуқаролар янги тартиб доирасида қурилган, шунингдек, янги

Жорий йилда

“Қишлоқ қурилиш инвест” ИК иштирокида жами 8 000 та арзон уй-жойлар қурилиши белгиланган бўлиб, бугунги кунда 4098 та уй-жойлар бевосита АТБ “Қишлоқ қурилиш банк” томонидан молиялаштирилмоқда.

тартиб доирасидан ташқари фойдаланишга топширилган санадан кўпи билан икки йилдан ошмаган пудрат ташкилоти ҳисобидан бўлган кўп квартиралар уйлардаги квартираларни таклиф этувчи бирламчи уй-жой бозоридан уй харид қилиш имкониятига эгалар.

Жорий йилнинг 20 август ҳолатига бирламчи уй-жой бозорига квартира харид қилиш мақсадида, 222 та фуқароларга жами 51,3 млрд. сўмлик, шундан субсидия тўланадиган 14 та фуқароларга 3,4 млрд. сўмлик ипотека кредитлари ажратилди.

Ўз навбатида, қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида уй-жойлар қурилиши учун ипотека кредитлари ажратишга доир тартиб ҳам амал қилмоқда. Бунда уй-жой оловчи фуқаро дастлаб туман ҳокимлигидан тавсиянома олиб, инжиниринг компания билан шартнома расмийлаштириши талаб этилади. Бу турдаги ипотека кредити муддати бир йилдан иборат имтиёзли давр билан 20 йилгачани ташкил этади.

Жорий йилда “Қишлоқ қурилиш инвест” ИК иштирокида жами 8 000 та арзон уй-жойлар қурилиши белгиланган бўлиб, бугунги кунда 4098 та уй-жойлар бевосита АТБ “Қишлоқ қурилиш банк” томонидан молиялаштирилмоқда.

Мазкур уй-жойларнинг 1824 таси (336,5 млрд. сўм) Осиё тараққиёт банки, 2 274 таси (353,4 млрд. сўм) Ислон тараққиёт банки маблағлари ҳисобидан молиялаштирилмоқда.

Бугунги кун ҳолатига келиб, қурилиш ишларини молиялаштириш мақсадида 52,04 млрд. сўмлик аҳоли маблағлари ҳамда 94,5 млрд. сўмлик имтиёзли ипотека кредити маблағлари - жами 146,54 млрд. сўмлик маблағлар сарфланди.

Шунингдек, матбуот анжуманида журналистлар ўзларини қизиқтирган саволларга батафсил маълумот олдилар.

Алишер РАВШАНОВ,
“Қишлоқ қурилиш банк”
ахборот хизмати раҳбари.

oilavajamiat@mail.ru

1 Сентябрь *Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни*

*«Туронбанк» акциядорлик тижорат банки
жамоаси халқимизни Ўзбекистон Республикаси
Мустақиллигининг 29 йиллиги билан самимий
муборакбод этади!*

*Ватанимиз равнақи йўлида амалга ошираётган эзгу
ишларингизда омадлар тилайди! Юртимизни
тинчлик, қалбларимизни шукроналик туйғулари
асло тарк этмасин!*

*Тинчлигимиз барқарор,
ҳаётимиз фаровон бўлсин!*

www.turonbank.uz

JILOVSIZ KORONAVIRUS VA TINIB TINCHIMAGAN OLIMLAR

Бугун дунё олимлари бедор. Нафақат коронавирусга қарши вакцина ишлаб чиқариш, балки унинг бошқа "қирра"ларини ўрганиш устида тиним билишмаяпти. Олимларнинг кашфиётлари, илмий далиллари инсониятнинг келажаги, бахтли ҳаёти учун. Кашфиётлар хилма хил, илмий далиллар такрорланмас, гўёки бутун дунё олимлари бирлашгандек...

ОНА СУТИДА
АНТИТАНАЧАЛАР

ЖССТ она сутида коронавирусга қарши курашувчи антитаначалар мавжудлигини аниқлади. Яъни ҳаҳон

соғлиқни сақлаш ташкилоти она коронавирус билан касалланган бўлса ҳам янги туғилган болани кўрак сути билан эмизишни тавсия этмоқда. Чунки кўрак сутида жуда кўп иммуномодулинлар ва касалликка қарши курашувчи антитаначалар мавжуд. Шу боис она сути бола учун «биринчи эмлаш» вазифасини бажаради.

Тажрибалар кўрсатишича, она сути чақалоқларга вакцинациядек таъсир қилмоқда. Коронавирус билан касалланган онадан туғилган чақалоқлардан 12-24 соат ичида ва 24 соатдан кейин олинган тестлар уларнинг иммунитетиде касаллик билан курашиш қобилияти шаклланишини кўрсатмоқда.

ЮКИШ ХАВФЛИ ВА
ХАВФСИЗ ЖОЙЛАР

Экспертлар коронавирусни юктириб олмаслиқнинг энг оддий ва самарали усули хонани шамоллатиш деган хулосага келишди. Америкалик профессор Шелли Миллер буни қандай амалга ошириш ва биринчи навбатда нима-

ларга эътибор бериш кераклиги ҳақида шундай дейди: «Одамлар яшайдиган уйларга ҳаво нафақат эшик-даразалар, балки турли тирқишлар орқали ҳам киради». Миллернинг таъкидлашича, хона ҳавосини алмаштириш учун энг мақбул вақт унинг ҳажми ва ичкаридаги одамлар сонига боғлиқ. Шунга қарамай, у соатига камида олти марта хона ҳавосини алмаштиришни маслаҳат беради. Идора ходимларига профессор ҳаво тозалагичларига эътибор беришни тавсия этди. Улар ҳам касалликларга

қарши курашишга ёрдам беради. Ускунанинг самараси эса, унинг айтишича, филтър, хона типи, шунингдек, ундаги ходимлар сонига боғлиқ.

Бундан ташқари, эксперт АҚШдаги кўпгина хоналар вентиляция меъёрларига тўғри келмаслигига аҳамият қаратиб, карбонат ангидрид газидарасини текширишни маслаҳат берди. Коронавирусни юктириб олмаслик учун, унинг сўзларига кўра, карбонат ангидрид концентрация 600 ppm дан паст бўлиши зарур.

КИМ КЎПРОҚ ТАРҚАТАДИ

Жанубий Кореяда ўтказилган кенг миқёсдаги тадқиқот натижаларига кўра, 10 ёшдан ошган болалар COVID-19 ни тарқатишда катталардан қолишмайди, яъни 10-19 ёшдаги болалар атрофдагиларга касалликни катталарга

қараганда кўпроқ тарқатиши мумкин. Бу эса болаларнинг юриш-туриши билан изоҳланади: гарчи катта синф ўқувчиларининг бўйи катталарники билан тенглашиб қолган бўлса-да, уларнинг гигиена қоидаларига амал қилиши ёш болаларникидан фарқ қилмаслиги мумкин. Бундан ташқари, ўсимирлар тенгдошлари билан кўпроқ мулоқотда бўлгани учун ҳам вирусни юктириш эҳтимоли кўпаяди.

Жанубий Корея тадқиқот орқали коронавирус пандемияси шароитида кузда мактабларни очиш масаласини яна бир бор кўтарган.

ҚАЙСИ МАҲСУЛОТ УНИ
ЎЛДИРАДИ

Франциянинг Монпелье университети тадқиқотчилар гуруҳи коронавирусни «ўлдирувчи» маҳсулотни аниқлашди, дея хабар берди «The Sun». Тадқиқот муаллифларининг маълумотларига кўра, бу маҳсулот оддий қарам ҳисобланади. Олимлар коронавирусдан ўлим даражаси паст бўлган мамлакатларда қарамнинг ҳар

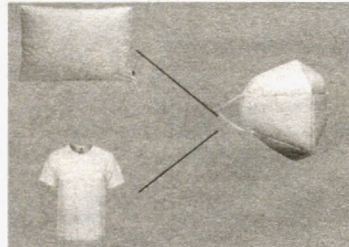
хил турлари кўп истеъмол қилинишини аниқлашди. Масалан, Германия ва Жанубий Кореяда COVID-19 беморлари орасида ўлим кўрсаткичи жуда паст, — деб ёзади «The Sun». Таъкидлашича, қарам таркибида коронавируснинг оғир кечилишига тўсқинлик қиладиган моддалар мавжуд. Оддий мисол, тузланган қарам таркибидаги антиоксидантлар организмнинг патогенларга қарши химиясини кучайтиради.

Аввалроқ испаниялик диетолог Алехандро Кановас ва Испания пульмонология ва торакаль хирургия (SEPAR) жамияти раҳбари Эусеби Чинер ўпкани коронавирусдан химоя қилишга ёрдам берадиган маҳсулотларни санаб ўтишганди. Кановаснинг сўзларига кўра, тухум, гуруч, балиқ, ёнғоқ нафас тизимини мустаҳкамлашга ёрдам беради. Чинер эса буни ўпка ҳолати ёмонлашганда организмнинг оксилга эҳтиёжи ортishi билан изоҳлаган. Хусусан, тухум таркибида А витамини каби ёғда зрийдиган дармондорилар, шунингдек, сифатли оксиллар бор.

ПАХТА МАТО ЭНГ ЯХШИ
ХИМОЯ

Канаданинг жамоат саломатлиги агентлиги ҳамда Манитоба университети олимлари юз фоиз пахтадан иборат мато инсонни коронавирусдан энг яхши химоялашни исботлашди: бу матога тушган коронавирус бир суткага қолмай ҳалок бўлади.

Шундан келиб чиқиб, экспертлар химоя ниқобларини пахта матодан тайёрлаган маъқул, деган тўхтамга келишди. Атиги уч қаватли пахта ма-

тосининг химоя кучи профессионал жарроҳлик кийиминики билан бир хил. Яъни пахта матосининг коронавирусга қарши курашувчанлиги хусусияти касаллик тарқалишига сабабчи бўлувчи респиратор томчиларини яхши ушлаб қолишда ўз ифодасини топган.

«РИА Новости» хабар беришича Лиссабон (Португалия)даги Молекуляр тиббиёт институтининг бир гуруҳ олимлари ўзига тушган коронавирус зарраларини нейтраллаштирувчи химоя ниқоби яратишди.

Институт ходими Жоао Лобо Антунешнинг айтишича, ушбу натижага махсус қопламали инновацион мато ҳамда сув ўтказмайдиган бир неча қатлам эвазига эришилган. Синовларда ниқоб коронавирус молекулалари мав-

жуд суюқликка солиб қўйилди, орадан бир соат ўтиб вирусларнинг 99 фоизи ўз хусусиятини йўқотган.

Ниқобдан кўп марта фойдаланиш мумкин. Франциядаги Пастер институтидаги синовлар уни 50 мартагача қовиб ишлатиш мумкинлигини кўрсатди.

ОЛИМЛАР КОРОНАВИРУС-
НИНГ ТЕЗ ЙЎҚОЛИБ КЕТИ-
ШИДАН ХАВОТИРДА...

Ҳа, шунақасям бўларкан. Британиялик тадқиқотчилар инфекциялар сони қисқариб кетиши коронавирусга қарши вакцина тайёрлаш ишларини мушкуллаштириб юборишидан хавотирланишмоқда. Оксфорддаги Эдвард Женнер вакциналарни тадқиқ қилиш институти вакциналарни одамларда синанишнинг иккинчи босқичига киришди. Хабарларга кўра, вакцина муваффақиятли чиқса, сентябрь ойида

30 миллион инсонга етказиб берилиши мумкин. Бироқ тадқиқотда қатнашган олимлар дастлабки таҳлиллар унчалик ҳам яхшимас дейишмоқда.

Улар коронавирус ўз-ўзидан жуда тез йўқолиб кетишидан хавотирдалар, шундай бўлган тақдирда тадқиқотчилар керакли натижаларни олишга улгурмай қолишади.

ЎЗБЕК ОЛИМЛАРИ
ҚАЙДАСИЗ?

Ҳа, илмий ишлар, таҳлиллар, қурбонликлар натижасида инсониятга фойда келтириладиган кашфиётлар дунёга келади. Бугун бутун дунё коронавирус сабабларини аниқлаш ва даво чораларини излаяпти. Барча давлатлар вакцина устида бош қотирмоқда. Бу борада Россия пешқадамлиқни қўлга киритгани ҳаммамизга маълум. Аммо бу билан ҳали вирус батамом тугатилди деб айтолмаймиз. Ушбу вирусни бар-тараф этиш учун яна қанчадан-қанча изланишлар олиб бориш талаб этилади. Бу тиббиёт фидойиларидан янаям кўпроқ билим, тажрибани талаб қилади.

Биз эса ҳамма нарсани хориж кашф қилишига ўрганиб қолганмиз. Балки олимларимиз ҳам изланиб кўришар. Қайси одамларга бу касаллик осон юқади, кимларга юқмайди, кимда енгил ўтади, кимда оғир. Бизнинг мамлакатга мослашиши қай даражада, қандай маҳсулотларни истеъмол қилса бу касаллик орта чекинади, нимани кўпроқ истеъмол қилиш керак, сақланишини яна қандай чораларни бор. Ўзбекистонда бу касаллик қанча яшайди? Касаллик бизга етиб келмаган бўлса буни ўрганишнинг имкони йўқ деб баҳона қидириш керак эмас. Илм-фан фидойилик, керак бўлса қурбонлик талаб қилади. Аҳли олимларимизнинг мана шу коронавирус устида изланиш олиб бораётганлар билан ҳамкорлик қилиши Ўзбекистон аҳолиси учун катта амалий ёрдам бўлиши мумкин. Тўғри, бу касаллик инсоният бошига тушган қўруқлик, лекин яна бир бор шундай қўруқлик бошга тушмаслиги учун кашфиётчилар ҳаракат қилишига катта бир имконият ҳамдир.

Интернет материаллари асосида
Барно СУЛТОНОВА тайёрлади.

“Мозийга қараб иш тутиш хайрли” дейдилар Абдулла Қодирий бобомиз “Ўткан кунлар” асарининг дебодасида. Ҳар гал турмуш ўртоғим билан Шаҳидлар хотираси майдонига сайримизни боболаримизга қўйилган ёдгорлик олдида дуою фотиҳа билан бошлаймиз.

Айтишларича, бир пайтлар бу жой кўрқинчли жарликлардан иборат бўлган, Алвастикўприк ҳам шу атрофда жойлашган, кечалари бу ерда ўқ овозлари эшитилиб турган. Лекин бу тўғрида суриштириш, гапириш, овоза тарқатиш қатъиян тақиқланган. Шу тариқа ватанини мустақил кўриш орзусида ёниб яшаган халқимизнинг сара ўғлонлари отиб ташланган, бекафан кўмиб юборилган. Маълумотларга кўра, 1937-1953 йилларда 100 мингдан ортиқ юртдошларимиз қатагон қилинган, миллатнинг энг олди инсонлари ҳисобланмиш зиёлилар атайин йўқотилган.

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгач, совет мустамакчилиги йилларида беғуноҳ қурбон бўлган, ўтган асрнинг 30-50 йилларида

“BARGDEK UZILIB KETSAM, UNUTMAS MENI BOG‘IM”

“халқ душмани” сифатида қатагон этилган ва шу сабабли номлари ўзбек халқи ҳамда маданияти тарихидан ўчириб юборилган сиймолар хотирасини абадийлаштириш мақсадида пойтахтимизнинг Юнусобод туманида “Шаҳидлар хотираси” ёдгорлик мажмуи ва “Қатагон қурбонлари хотираси” музейи барпо этилди.

Орадан салкам йигирма йил ўтибди. Бу орада ҳукуматимизнинг эътибори, жуда кўп инсонларнинг меҳнати туфайли бу маскан жаннатмонанд бўстonga айланди. Бу ерни кўкаламзорлаштиришда профессионал мутахассислар бош-қош бўлаётганини яйраб-яшнаб ўсаётган

турфа дарахтлар, арчалар, буталар, гуллардан билиб олиш қийин эмас.

Бир вақтлар “Алвастикўприк” жойлашган жойда бўлса керак, замонавий услубда бунёд этилган кўприк устида ёшу кекса сувнинг шовуллаб, бўрилиб, эшилиб, кўприб, турфача жилланиб оқишини завқланиб томоша қилади. Сувнинг шиддатли, тўхтовсиз оқими ҳаётнинг ўткинчилиги, тезоблигини яна бир бор таъкидлаётгандек... Бу майдон ҳамма фаслда ўз чиройини бирдек намойиш этади. Хаёлан сайр этиб, Усмон Носирнинг “Баргдек узилиб кетсам, унутмас мени боғим” деган мисралари ёдимизга тушади.

Мустақиллигимизнинг 29 йиллигига ҳам оз кунлар қолди. Биз юрт мустақиллиги, озодлиги йўлида шахид кетган, умрини, жонини, ҳаётини миллат равнақи учун фидо қилган боболаримизни унутмаймиз. Ҳар йили 31 август куни юртимизда “Қатагон қурбонларини ёд этиш куни” сифатида нишонланади. Шу куни бу майдонга Президентимиз бошчилигида ёши улўф нурунийларимиз ташриф буюришиб, бир пиёла чой устида ўтганларнинг ҳақиқига дуо қилишади.

Айни кунларда майдонда тобора яқинлашиб келаётган айём муносабати билан қизгин тайёргарлик ишлари кетяпти. Ахир катта тўйлар, тадбирлар олдидан ўтганларни ёд этиш, атроф-теваракни обод этиш бизнинг азалий қадриятларимизга киради. Ҳар йили мустақиллик байрамимиз Шаҳидлар хотираси майдонига ўтганларни ёд этиш билан бошланиши ҳам рамзий мазмунга эга.

“Шаҳидлар хотираси жамғармаси” ҳамда Қатагон қурбонлари хотираси музейи директори, тарих фанлари доктори Бахтиёр Ҳасанов бизга 10 бўлимдан иборат, уч залга жойлаштирилган музейнинг янги экспозицияси XIX аср охиридан то мустақилликка эришилган кунгача бўлган

даврни қамраб олгани ҳақида сўзлаб берди. Ўзбекистоннинг истиқлол йилларида қўлга киритган ютуқларига алоҳида ўрин берилгани, музейда компьютер технологияларидан, мультимедиа маълумот базаларидан, аудиоматериаллардан кенг фойдаланилаётганлигини алоҳида таъкидлади. Дарҳақиқат, музейни томоша қиларканмиз, залларда ҳар бир бўлим учун махсус сенсорли киосклар ва ҳужжатли фильмлар ёзилган видеомониторлар ўрнатилган. Мақсад – мустамакка давридаги сиёсий, иқтисодий, маданий жараёнларни ўрганиш, ёшларни ватанга муҳаббат руҳида тарбиялашдир.

Суҳбатдошимизнинг айтишича, вилоятлардаги музей филиалларида ҳам салмоқли ишлар амалга оширилаётган экан. Жумладан биргина Андижон вилояти бўйича “1937–1938 йилларда қатагон қилинган ватандошларимизнинг Хотира китоби” нашрдан чиқарилган.

Музей ходимлари томонидан олиб борилган илмий тадқиқотлар натижасида 20 дан ортиқ монография нашр этилди, 200 дан зиёд илмий мақолалар эълон қилинди. Айниқса “Тарихнинг номаълум саҳифалари” (илмий мақолалар, архив ҳужжатлари ва хотиралар) номли даврий тўпламни алоҳида қайд этиб ўтиш жоиз. Ушбу тўпламнинг 5 та китоби нашрдан чиқди.

Музейни томоша қилиб, “Шаҳидлар хотираси” ёдгорлик мажмуини сайр этиб юрарканмиз, бугунги кунимизга шукроналар айтамыз. Чиндан ҳам бу кунлар етганлар бор, етмаганлар бор... Юртдошларимиз яраттишдан, яшнатишдан чарчашмасин. Ўтганларнинг руҳи шод, охиратлари обод, мустақиллигимиз эса бардавом бўлсин!

Зулфия ФАЙЗУЛЛАЕВА,
“Маърифат тарбияotchилари
жамияти” аъзоси, “Олтин қалам”
халқаро миллий мукофоти
совриндори.

AYOL HADDINI UNUTSA...

Ҳар бир йигит оила қуриш вақти келганида, ўзига умр йўлдош танлар экан, энг гўзал орзуларга берилади. Муболаға бўлмаса, деярли ҳар тун бахт ва шодумонликка тўлиб-тошган оиласини туш кўради. Аввал сурати, сўнг сийратини ёқтириб, ҳаётдаги бир умрлик жуфтини танлади ҳам. Келиннинг янги уйдаги янги ҳаёти бошланди. Дастлаб ҳаммаси чиндан ҳам гўзал тарзда кечади: муомала-муносабат чиройли, нигоҳларда меҳр, елкада масъулият ҳисси бор, келинлик, рафиқалик вазифалари малолланмай адо этилади...

Аммо қанийди, энг сўнггига қадар мана шундай давом этганида. Афсуски, бундай бўлмайди негадир. Ҳомиладорликда кўнглига қарашганини бу хонадондаги ўрни мустаҳкамлангандай тушунган айрим келинлар феълида салбий ўзгаришлар, аниқроғи, худбинлик сезила бошлайди. Қайнона унга душмандек, эр онасининг сўзидан чиқмайдиган ношуддек, қайсингиллар унинг бахтини кўролмайдиган ёсуманлардек, қайнота ва қайин инилар унинг сокин ҳаётига ҳалақит бериш учун дунёга келган кимсалардек туюлаверади. Ҳамма кўнглисизликлар мана шу сабабдан келиб чиқади. Битта туққач, бутунлай бошқа аёлга айланган келини кўриб қайнонанинг уйқуси қочган, қайнонанинг газбаи тошган, эр худди йўлини йўқотган йўлчидек, қайин ини ва қайинсингиллар

ўзларини ота уйдан тортган...

Шунда ҳам мана шундай дил оғриги, кўнгли ранжишларидан кўрқмайди, келин отлик малика. Ҳа, энди у ўзини батамом шу хонадоннинг маликасидай ҳис этади. Эрига – аслида унинг ўзи қўл каби муносабатда бўлиши керак бўлган инсонга ҳукмини ўтказишга ҳаракат қила бошлайди. Ҳа деса, ажрашиш билан, болани олиб кетиб кўрсатмаслик билан кўрқита бошлайди ҳаммани.

Мана шу пайтда келинга: “Кўзингни оч, кейин кеч бўлади, афсус чекиб қолмагин”, деган одамлар – унинг душмани гўё. Кечагина тинчлик-тоувлик ҳукм сурган хонадон энди жанг майдонига ўхшаб қолади: келин бир томон – қолганлар бир томон. Нега

бундай бўлди, дейсизми? Негаки, келин бўлмиш қизимизга аввал бошдан тўғри ва мукамал тарбия берилмади. Ўз ўрнида маданият, оилавий бахтнинг қадри, оналик масъулияти, дуо олмақликнинг мўъжизаси, эрни ҳурмат қилмоқлик ортидаги саодат ҳақида тушунча берилмади. Донишмандлар аёлларга: “Агар эринг сенинг қўлинг бўлишини истасанг, сен унга қўл каби муносабатда бўл”, дея бежиз айтишмаган. Айтинг қай бир эркак ўзини рисоладагидек ҳурмат қилган аёлни беҳурмат қилибди?!

Хуллас, бу калта ўйликини касб қилган келин ҳаддидан шу қадар чиқадики, жуфтидан жавобини беришни талаб қила бошлайди. Унинг

мақсади – ажрашиб кетиш эмас, балки шу тариқа оилада қадрини кўтариб олиш. Ахир қадр, ҳурмат истаган одам ўзгаларни ҳам қадрлаши, ҳурмат қилиши керакмасми? Йўқ, буни у истамайди. Орада неча марта ота уйга кетиб қолади, қайнонаси ва эри, керак бўлса, қариндошлардан бир-иккиси уни оиласига қайтариш учун бош эгиб боришади. Аммо келин бўлмиш ҳеч кимга ёқмайдиган “ноз-фироғ”ни қўймайди. Охир-оқибат қайнона-қайногани бу оиланинг келажагига, келиннинг бу оилага қони қўшилмаслигига кўзи етиб қолади. Уларнинг энг ачинадигани – набиралари холос. Чунки келиндан кўнглилари қолиб бўлган...

Эй, нодон келин, сенга шу керакми, дегинг келади. Ҳалиям кеч эмас, эсингни йиғ, деган гапларни қани энди у тушунса. Йўқ, у судларнинг эшигига қатнашни бошлайди. Эридан алимент ва уй-жой ундириш учун. Ундиради ҳам. Аммо минг чирансин, булар энди унинг кўнглини ҳам, бахтини ҳам бут қилолмайди.

Кўз олдингизда барбод бўлган бир оила кечмиши гавдаландими, азиз газетхон? Афсуски, бундай кечмишлар ҳаётда озмунча эмас. Аввал-бошдан, қиз жудаям кичиклигидан унинг онига, қалбига, юрагига оиланинг муқаддас эканлигини сингдира олмас эканмиз, оилалар шу тариқа парокандаликка учрайверади. Мулоҳазаларимни малол олмасдан, қиз ўстираётган азиз оталар, оналар, бу ҳақда бир ўйлаб кўрарсиз, деган умидим йўқ эмас...

Муҳаммадхон НУРИДДИНОВ,
Наманган шаҳридаги “Шодибек”
жоме масжиди имом-хатиби.

oilavajamiyat@mail.ru

KIBR – KUFRGA, ZALOLATGA BOSHLAYDI

— Одамзоднинг феъли қизиқ-да, — дея сўз бошлайди кекса суҳбатдошим. — Равотдаги “Уч қиз” тошини биласанми?

— Ҳа, биламан, кўрганман, бобо!

— Кўрган бўлсанг, яхши.

Уша, бир-бирининг устига тахлаб қўйилгандай бўлиб турган тошларда! Уларнинг ҳар бири неча тонна келса керагов?! Шунга қарамасдан, салгина, ҳаттоки, жимжолоғинг билан тебратсанг ҳам тебраниб қимирлайди-я!

— Шундай, шундай...

— Хув...бир йиллари эди. Уч-тўрт жўрам билан боргандик. Мен “шу тошларни елкам билан ағдариб ташлайман”, дедим. “Қўй, яхши эмас”, дейишди шерикларим. “Йўқ, ағдараман дедимми ағдараман: гап битта!”. Бор кучимни тўпладим-да, тошга елкамни тирадим. Қаранг, бир неча тонна келадиган тош, ҳалигина бармоғим тегса қимирлаб турувди-ку? Бирдан

ўнг қўлимга узун чизик бўлиб оғриқ кирди. Сўнг елкаларим, умуман, ўнг томоним қақшаб кетаверди. Зўрға уйга етдим. Бир йилча бир тарафим ишламай, тўшаққа михланиб ётдим. Кўп одамларга ростини айтишга уялиб, отдан йиқилдим, деганман.

— Ишонимдими?

—

Қаёқда, қизим!

Халқнинг назари —

ҳақнинг назари, деганлари тўғри. Элни алдаб бўларканми?

Тунлари Худога нола қилардим: “Уч қиз”

тошга бориб, тавба-тазарру қилгани мадор бер, деб. Ўзи, отам раҳматли кўл айтарди: “Болам, кибрга берилманглар, кибр — куфр бўлади. Ўтган замонларда бир гуруҳ олимлар илмда тенги йўқ кашфиётларга эришибди. Ҳар тарафдан дунё тан олган, таниган аллома-лардан ҳам мақтов-олқишлар

ёғилаверибди. Олимлар шу даражага борибдики, ўзларини кўмирга айлантириб, кўмирдан яна қайта одамга айлантира олишаркан! Бора-бора улар дилида: “Шу одамлар Худо, Худо дейишади. Худо бормикан, ўзи? Худо ҳам биздай бўлса керак-да! Мана, одамдан кўмирга айланиб, кўмирдан яна одамга айлана оляпмиз-ку”, деб ўйлаб, атрофдагилар билан баҳслашибди-да, ўзларини кўмирга айлантирибди. Худо талонинг чексиз қудратини қаранг: ҳалиги машҳур олимлар кейин одамга айлана олмай, ўша жойда қоп-қора кўмирлигича қолиб кетган экан...” Шундай болам, бурунчиларнинг гапида хато йўқ, ҳа!...

Шу аснода менга ҳам бир вақтлар бўлғуси олим йигитчининг гапириб берганлари ёдимга тушди: йигитча математикадан билими

KUFR ESA

ниҳоятда кенг, кучли экан. Энг мураккаб тенгламаларни ҳам устозларидан олдин ечиб ташлар экан. Курсдошлари гоҳ ҳазил, гоҳ фахр аралаш “калланг зўр!”, дейишаркан. Иттифоқо, аспирантуранга тугаллаш арафасида муҳим бир мусобақа ўтказилибди. Йигитча дадил чиқиб келибди. Саволларини ўқиб, ичида: “Э, булар менга ҳеч нимамас-ку, ҳозир қотириб ташлайман. Ҳайъат аъзолари ҳам оғизларини очиб қолишади”, деб ўйлабди. Шу ўй-хаёлларда доскани тўлдириб масала-мисолларни ечиб ташлабди. Кейин виқор билан ўғирилибди. Қараса, ҳайъатдагилар “3”, кўпчилиги эса “2” балл кўрсатилган таёқларни кўрсатиб турганмиш. Рақобатлашаётган жамоадагилар эса қувончдан чапак чалиб юборишибди!...

Кейин бирдан англаб қолдим, — дейди у. — Қарасам, мисол ҳам, масала ҳам нотўғри ечилган экан. Эҳ-ҳ, дедим ўзимга ўзим, эҳ-ҳ! Қора тер — жон тер, дейишадими, юз-кўзимдан, пешонамдан ўшандай тер қуюлиб кетди. Яна, денг, беихтиёр қўлимдаги бўрдан оқариб ётган доска артадиган латтани рўмонча ҳаёл қилиб, юзимга босибман. Юз-кўзим оппоқ бўриб қолиб, баттар аянчли аҳволга тушгандим. Ҳалиям ўша кунни эсласам, хижолатдан иситмам чиқиб кетади. Кибр одамни адаштираркан, суринтираркан-да!...

Хуллас, бобом рост айтидилар: бурунчиларнинг гапида ҳеч хато йўқ, бори тўғри: кибр-куфр, кибр — залолат экан.

Саъдина БОБОМУРОВА,
Жиззах шахри.

Бепоён те-
кисликлар-
да турфа
хил қушлар, кеми-
рувчи ва майда сут
эмизувчи жонивор-
лар кўпайган пайт.
Тўкинчилик улар учун
сермахсул палла. Ўлжа
тутиш уларнинг ов усу-
лини қандай эгал-
лаганлиги ва
маҳоратларига
боғлиқ. Жум-
ладан, савсан
лочин одатда
учиб бораёт-
ган ўлжасини
қувлаб, унинг
ёнрогидан келиб
тутади. Лекин бу иш-
нинг ярми, холос.

Уни тухумдан чиққан полапонлари-
га етказиши керак. Кўпайиш даврида
уларга бир-бирининг кўмаги зарур.
Жуфти ўлжани тутган заҳоти шериги
яна ов қилгани учиб кетади. Ота-оналар
ҳисобдан адашмайдилар. Келтирилган
таом полапонлар халқумига тушади.
Бараварига елиб-югуриб, меҳнат
қилишлари улар ютуғи. Кичкинтой-
лар яхши ривожланади.

Вақт ўтган сайин еб тўймас по-
лапонлар ҳолдан тойган ота-она-
лари кўз ўнгига вояга етиб боради.
Айниқса темирқанот чиқарганида
улар авлоди кўпроқ озиқланиши
керак бўлади. Полапонларнинг
феъл-атворлари шаклланиб, ўзларини
яхши тута олиши ва ташқи олам билан
танишиб бориши керак. Қушлар ҳаёти

ВЕТОҚАТ LOCHIN

бир маромда кечмайди.

Ёш лочинлар бетоқат.
Ана, тўнгичи қанотларини
кенг ёзганча парвоз-
га шайланмоқда. Яна
бири эса хавфсиз жой
излаб қояга тирма-
шиб чиқмоқда. Улар
эҳтиёткор, қизикувчан
ва сабрли. Она ло-
чин уяда ўтириб
уларни кўздан
қочирмайди, душ-
мандан ҳимоялашда сер-
гак. Кичкинтойлар она
меҳридан сармаст, хо-
тиржам.

Ниҳоят, ёш авлод
илк парвоз учун тай-
ёр. Уларнинг қувноқ
дамлари ниҳоясига
етиб, табиат улар-
дан қатъиятли ва
журъатли бўлишни
талаб этади.
Мана олти йилдир-
ки, савсан лочин уста
мерган Содиқ амакига
қумаклашиб келади.

Овчи унинг ўртача вазнда бўлиши
учун бир вақтда ва меъёрида
озиқлантираркан, қуш думини
силаб, иззат-икром кўрсатиб
келади. Шунданми, савсан
юсакларга парвоз қилганида
ўлжасининг чап бериб қутулиб
кейтишига имкон қолдирмайди.
Ҳатто қамиш ва тўқайзорлардан ҳам
ўзига йўл топиб, кунни кун, тунни тун
демай ов қилишдан чарчамайди. Қуён,

“
Вақт ўтган сай-
ин еб тўймас по-
лапонлар ҳолдан
тойган ота-она-
лари кўз ўнгига во-
яга етиб боради.
Айниқса темирқанот
чиқарганида улар
авлоди кўпроқ
озиқланиши керак
бўлади. Полапон-
ларнинг феъл-
атворлари шакл-
ланиб, ўзларини яхши
тута олиши ва ташқи
олам билан тани-
шиб бориши керак.
Қушлар ҳаёти бир
маромда кечмайди.

тулки, суғур каби майда
сут эмизувчи жонивор-
ларни тутишда устаси
фаранглардан.

Қутилмаганда яланг-
ликда чопиб бораётган
она-бола тулкилар савсан
эйтиборини тортади.
Овчининг ишорасидан
сўнг ана-мана дегунча
сергак қуш қанот қоқиб
ўлжага яқинлашади.
Махлуқлар икки то-
монлама ҳимоялан-
ганликларидан савсан
саросимага тушиб
қолади. У бундай пайт-
да тезлик, қатъиятлик
ва қулай фурсат зарур-
лигини яхши биларди.
Биргина хато ким ғолиб
бўлишини аниқлайди.
“Овчи” ва ўлжа ўртасида
аёвсиз кураш бошла-
нади. Бирдан вазият
ўзгариб ўлжасига чанг
солганича танасига учур
тирноқларини ботириб,
ҳеч раҳм қилмай чўқилай

бошлади. Тулкининг қаҳр-ғазабга тўла
кўзларидаги нур сўна бошлади. У буткул
холсизланиб қолди. Омад савсан лочин
томонда. Шу орада воқеа жойига қашқа
саманида етиб келган Содиқ амаки
тутқич бермас қари тулкининг таслим
бўлганини кўриб севинганидан билаги-
даги довлар қушининг боши ва танасини
силаб қўяди. Орадан кўп ўтмай тулки-
вачча қўлга олинади.

Дилфуза ЭСОНОВА,
ўқитувчи.

Дунёда биз ўзбеклар каби хориж сериалларига муккасидан кетган бўлмаса керак. Сўнгги пайтларда қайси телеканални қарамайлик барчасини деярли турк сериаллари эгаллаб олган. Ушбу сериаллар ҳаётий воқеаларни бўрттириб кўрсатишга мойиллиги, чигаллиги билан барча ёшдаги одамларни ўзига ром этади. Уларнинг асосий мухлислари уйда ўтирадиган аёллар ва ўсмир ёшлардир.

Мамлакатимиз тараққиёти, ҳалқимиз фаровонлиги йўлида хизмат қиладиган сериаллар томошабинга маънавий озуқа бериб, тарбия ва ўрнаткичи бажариши керак, аслида. Шундай сериаллар борки, улар орқали томошабин ҳаёти давомда йўл қўйган хатоларини воқеа ривож ва персонажларнинг хатти-ҳаракати орқали кўради, хатоларини тузатишга ҳаракат қиладди. Ажралиш арафасига келиб қолган оилаларни яраштиришга, ҳаёти қил устида турган инсонларни ҳаёт учун курашишга ўргатади.

Лекин баъзида шундай сериаллар ҳам борки, улар маънавиятимизга зид, оммавий маданиятни тарғиб қилувчи бир қатор камчиликлардан ҳоли бўлмасда хусусий телеканаллар орқали эфир юзини кўради. Ажаблანарлиси айнан шундай сериаллар оммабон ҳисобланади.

Ҳозирда "Sevimli" телеканалида "Қора ният" номли турк сериали намойиш этилмоқда. Сериалнинг асосий персонажи Халид, беш мартаба оила қуриб, камига ўша аёллар қуршовида яшайди. Воқеа ривож ушбу эркакнинг аёллари ва улардан туғилган фарзандлари ўртасидаги зиддиятларга қўрилган бўлиб, сериал бошидан охиригача фақат хиёнат, разиллик, алдов ва доимий бировга чоҳ қазиш каби қабиҳликлардан иборат. Бу уларда оддий ҳолатдир лекин, бизнинг менталитетимизга тўғри келмаслиги аниқ ҳақиқат. Маънавиятимизга зид бўлган ушбу сериал эркаклар орасида кўп хотинлик иллатини тарғиб қилмоқда. Аёлларнинг жамиятимиздаги ўрни, шаъни ерга урилмоқда. Ўз-ўзидан савол туғилади, бу сериаллар ёшларга нима берапти? Нималарга ўргатапти? Нега бу ҳолатлар мутасадди раҳбарлар томонидан танқид остига олинмапти? Эртага турмушга чиққан қиз ҳаётида дуч келадиған аризмас оилавий низоларни босиқлик, оғир вазминлик билан енгизиш ўрнига сериал қаҳрамони сингари жанжал ва низолар билан уйдан кетишига ёки ўсмир қизларнинг сериалдан таъсирланиб "бешинчи хотин бўлиб тегиб кетавериши мумкин экан", деган хулоса-

га келмаслигига ким қафолат беради.

Ёдингизда бўлса "Севги изтироби" номли турк сериали ҳам шу сабаблар туфайли эфирдан олиб ташлаш масаласида кўплаб баҳс-мунозараларга сабаб бўлган. Натижада сериал охиригача эфирдан олиб ташланди ҳам. Демак бу сериал ҳам эфирдан олиниши керак.

Бугун барча хусусий телеканаллар ўз чўнтагини ўйламасдан балки келажак авлодга фойдаси тегадиган сериаллар борасида ҳам бош қотириши керак. Аввалига ҳинд, хитой кейин корея, энди бўлса турк сериаллари ўз тарихи, маданияти ва маънавиятини бизга тарғиб қилмоқда. Бизда ҳам шундай тарихий сериаллар олишга нима тўсқинлик қиляпти. Ёки бизнинг сценарийчиларимиз фақат маиший воқеаларга асосланган мавзулар билан чекланиб қолаверадими. Глобал муаммоларимиз ўзимизга етарлича, нега шу муаммоларни олиб чиқишмайди.

Бу билан ўзимизда умуман сериаллар, фильмлар олинмаяпти

дейиш фикридан йироқмиз. Бугунги кунда ўзимизда ҳам оилаларни мустаҳкамловчи, тарбияга чорловчи, ота-она ва фарзанд муносабатларини улғуловчи кўплаб фильм ва сериаллар олинмоқда, аммо томошабин уларни қабул қилолмаяпти. Сабаби, биз хорижий сериалларга чамбарчас боғланиб қолганмиз.

Қачонгача бизнинг содда ўзбек аёллари ўз ташвишлари қолиб хорижий сериал қаҳрамонларининг ташвишлари билан яшайди. Ётибор берсак сериал уларнинг руҳиятига шу даражада таъсир этганки воқеаларда жудоллик кадрлари бўлса, албатта бундан таъсирланиб кўз ёш тўқади, хурсандчилик бўлса, кун давомида яхши қайфиятда юради. Овқати тағига олиб кетса ҳам, кир-чири ювилмай қолса ҳам сериалнинг бирор бир қисмини ўтказиб юбормай, диққат билан кузатиб боради. Бу ҳам етмагандек эртага воқеалар ривож қандай тус олишини кун давомида ўйлаб ўз оламида юради. Интернет ривожланган даврда яшаймиз, сабр қилолмагани эса YouTube га кириб тар-

жима қилиб улғурилмаган қисмларини кўришга ҳаракат қилишади.

Яна бир ажаблანарли томони баъзи ота-оналар мана шундай бизга ёт бўлган маданиятни тарғиб қилувчи сериалларни кўришга балоғат ёшидаги фарзандларига қаршилиқ кўрсатмай, ўзлари билмаган ҳолда ёшлар онгининг бузилишига замин яратмоқда. Бунинг натижасида ёш қизлар сериал қаҳрамонларининг юриш-туришларини ўзига сингдиришга ҳаракат қилишяпти, очик-сочик кийиниш, соч турмаклари-ю пардозларига ҳам ҳавас қилиб уларга таклид қилиш ҳолатлари ҳам кузатилмоқда.

Сериалга муккасидан кетган ўсмирга ўтилган дарслик бўйича савол беринг билмайди, лекин сериал воқеасини сўрасангиз барчасини ҳозир кўргандек тасвирлаб беради. Қаҳрамонлари ҳаёти ва ижоди, оиласи, нечта эри, нечта хотини ёки нечта фарзанди борлигини кўз юммай ипидан игнасиғача айтиб беради.

Ўзтиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман. Ҳозирги кунда аксарият янги туғилган чақалоқларга хорижий исмларни, айниқса турк сериалидаги қаҳрамонларнинг исмини қўйиш одат тусига айланиб бормоқда. Ота-боболаримиз қадимдан чақалоқ келажакни исм билан боғлаганлар, ҳар бир болага қўйилган исм албатта қандайдир яхши маънони англатиб, боланинг ҳаёти давомида йўлни юлдуз бўлган. Ҳозир-чи, ушбу маъноли исмлар йўқолиб ўрнини тутуриқсиз исмлар эгаллаб бормоқда. Чиройли эшитилса ёки чиройли талаффуз қилинса бас, маъносини тушуниб тушунмай қўяверади. Оммавий ахборот воситаларида қадимий маъноли исмлар йўқолиб кетаяётганлиги ҳақида бонг урилади, аммо хорижий исмларнинг ҳаётиимизга кириб келишига аслида хорижий сериаллар сабаби эканлигини ҳеч ким ўйлаб кўрмайди. Бугунги кунда ўзбек миллатига хос исмлар қаерга йўқолиб кетаяётгани устида барчамиз чуқур мулоҳаза қилиб кўрсак, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Бугун моддий манфаатни устун қўймай ойнаи жаҳон орқали эфирга узатилаётган миллийлигимизга тўғри келмайдиган ҳаёсиз, маданиятсиз сериалларни тартибга солиш вақти келди. Агар биз ҳушёрлик ва сезгирликни йўқотмасак, муқаддас қадриятларимизни тараннум этадиган, ижобий жиҳатларга бой фильмлар билан эфир юзини бойитсак, назаримда биз кутган натижага эришамиз. Мен депутат сифатида оммавий маданиятни тарғиб қилувчи бу каби сериалларни эфирдан олиб ташлаб, инсон руҳиятига ижобий таъсир кўрсатадиган, ёшлар маънавиятини юксалтиришга қаратилган сериалларни кўпроқ эфирга узатиш тарафдориман.

Жасур МИРЧАНОВ,
Тошкент шаҳри Матбод туман
Кенгаши депутати.

Yo'llar yangitdan tug'ildi...

Қадамимиз санайди соат,
Биз санаймиз соат қадамин.
Наҳот қасос олмоғимиз шарт!

✎

Эрта-индин менинг исминни БАХТ сўзидан аёвал эмас, кейин тилга олсалар, ҳеч ҳайратланмайман. Ахир мен ўзим уни бошимга чиқариб олдим-ку!

✎

Бу дунёда ДАРДнинг тури кўп,
Қанийди дардимга чалинсанг.

✎

БАҚТ... Соатлар ҳам кексайиб кетди.

✎

Бир қадам боссам бас, етаман сенга,
Иккинчи қадам бу — сендан кечмоқлик.

✎

Ўз вақтини ўзи бошқара оладиган одамларга таъзим қилиш керак!

✎

Ёмғирлар тинмай савалайди бетон биноларни,
иродали дарахтларни, гурурли либосларимни ҳам.
Фақат ҳар галгидек авайлайди сенга тик боқмаган кўзларимни.

✎

Бугун нигоҳлар эскирди, дийдорлар, умидлар,
кутишлар қадрсиз. Қадамлар ҳам эски. Фақат
ЙУЛЛАР янгитдан туғилди, холос.

✎

Кўзларим яшашга ҳақлидир,
Кўзларингни кўриб турса.

Qatrlar

✎

Шоирлар — ўз дардининг харидорлари!

✎

Хазонлар — дарахтнинг тўқилган гуноҳлари!

✎

Куз — кўҳна мактублар битган котиб.

✎

Мен гулу тиканни, яхши-ю ёмонни, бор-у йўқни
ҳам баробар севавераман — азбаройи севилганим
учун.

✎

Бахтнинг минг хилини берди бор-йўғи битта
дардга чидашим учун — ОШИҚЛИК дардига!

ДИЛНАВОЗ.

ESHOBODNING ELGA QAYISHADIGAN RAISI

Халимаҳон Жўраева. Бу очикўнгил, ширинсухан, ғайрати жўш уриб турадиган аёл ҳақида саккиз-ўн йиллар аввал вилоят даврий нашрларидан бирига мақола ёзган эдим. Наманган тумани маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлими бошлиғи Дилбар Ҳошимованинг тавсияси билан яна у бошқараётган “Эшобод” маҳалла фуқаролар йиғинига йўл олар эканман, кўз ўнгимда маҳалладошлар дарду ташвиши билан елиб-югуриб толиқса-да, чарчоқларини кулиб турадиган кўзлари қатига яшира оладиган ўша Халимаҳон опа гавдаланди.

Энг қизиги мени ҳайрон қолдиргани шуки, орадан шунча йил ўтса-да, ундаги шижоат, жўшқинлик сира сўнмаган. Аксинча, унинг бугун мамлакатимизда маҳалла тизимига берилаётган юксак эътибор, унда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлардан куч олаётгани шундоқ сезилиб турарди.

Халимаҳон Жўраева 1963 йилда Наманган туманининг Қумқўргон қишлоғида туғилган. Наманган

маданий-оқартув техникумини тугаллаган. Кўп йиллар мутахассислиги бўйича сидқидилдан фаолият олиб борган опа оиладаги бурч-вазифаларини ҳам тўлатуқис адо этишга одатланди. Балки шу боис бугун 3 фарзанд, 8 набирарага эга бахти бекам аёлга айланди.

У 2004 йилда фуқаролар йиғини тизимига кириб келди. Йиғин раисининг диний-маърифат ва маънавий-ахлоқий масалалар бўйича маслаҳатчиси сифатида узоқ йиллар фаолият юритди. Бу йиллар уни маҳалладошларига қондош-қариндошдек яқинлаштирди, уларнинг сирдоши, маслаҳатгўйига, ҳурматли инсонига айланттирди. Юзлаб оналар, қайноналар, қизлар, келинлар, оила бошиларининг дардини тинглади, ҳамма-ҳаммасига қўлидан келганча ёрдам берди. Ҳаётий тажрибаси панд бермади, не-не мушкул вазиятларнинг ечимини топти. Қанча-қанча оилаларни жар ёқасидан қайтарди.

Меҳнат-кашларни эл қадрлайди. 2019 йилда Халимаҳон опа ни фуқаролар йиғинига раис этиб сайладилар. Шу тарзда 1430 нафар аҳоли, 614 хона-

дон ва 1027 та оилага бош бўлди.

— Бугун синовли кунлар қаршисидамиз, — дейди раис. — Ҳар доим ҳам шундай бўлавермаган. Бугун бир-биримизга елкадош, бир-биримиздан огоҳ, меҳр-оқибатли бўлолсак, аҳоли даромадларининг кескин камайишига сабаб бўлган пандемиядан эсон-омон ўтишимиз энгиллашади. Мавжуд имкониятлардан оқилона фойдаланиш, изланиш, янги имконларни ишга солиш — бугунги куннинг талаби.

Раис бу сўзларни амалда иш-ботлашда кўпроқ тадбиркорларга таянпти. Тикувчилик йўналишида тадбиркорлики йўлга қўйган Саодатхон Қосимова “Уста-шоғирд” тамойили асосида 10 нафар қиз-жувонларни ёнига олган бўлса, “Моҳинур либослари” МЧЖ раҳбари Аюбхон Маҳмудов 75 нафар, “Боғишамол лидер” МЧЖ раҳбари Акбарали Аҳмаджоновлар 20 га яқин

Бир сўз билан айтганда, эшободликлар бир оила гўё. Тадбиркор ва саховатпеша инсонлар — Илҳомжон Исмамов, Бахтиёр Жўраев, Сироҷиддин Эгамбердиев, Раҳмонжон Мирабдуллаевлар пандемия шароитида маҳалладошларига жами 35 миллион сўмликдан зиёд кўмак бердилар.

Демак, бу маҳаллада ҳаммаси жойида экан, деб ўйламанг. Албатта, ҳаёт давом этаркан, муаммолар пайдо бўлаверди. Муҳими, уларни ўз вақтида ҳал этиш.

— Шу кунларда Улуғвор кўчасидаги 32 хонадонни ичимлик сув билан таъминлаш ҳаракатидамиз, — дейди Халимаҳон опа. — Яқинда 43 та хонадонга ичимлик сув ҳамда канализация қувурларини торттирдик. Бу ишда туман маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлими бошлиғи, Халқ депутатлари вилоят Кенгаши депутати Дилбархон Ҳошимованинг кўмаги катта бўлди. Яна бир тадбиркор-де-

— Кун кеча

Президентимиз соҳа вакиллари иштирокида ўтказилган видеоселекторда фуқаролар йиғинлари раислари ва мутасаддилари фаолиятдан қониқмаслик ҳоллари мавжудлигини таъкидлаб, тизимдаги камчиликларни танқид қилдилар, — деди раис суҳбатимиз сўнгига. — Бундан тўғри хулоса чиқарган ҳолда янада кўпроқ куч ва ғайрат билан ишлашга қарор қилдик.

хотин-қизларни иш билан банд қилишга эришдилар. Ишчи аёлларнинг тикувчиликдан топлаётган ойлик даромадлари рўзғорнинг камини тўлдиряпти. Ғанихон Икромов ташкил этган “Нурли тонг” МЧЖда эса хари-доргир кўрпа, аёллар либослари, тиббий

путатимиз Илҳомжон Исмамов сый-ҳаракати билан Улуғвор кўчасининг 5 километр қисмига шағал ётқизилди. Қолаверса, 3-сектор раҳбари, туман ИИБ бошлиғи Музаффар Нуъмонов тавсияси ва амалий ёрдами билан бешта кўчадаги хонадонларнинг деярли барчасида томорқадан унумли фойдаланиш маданиятини шакллантирганимиз — бизнинг энг катта ютуқларимиздан бири.

Ҳа, ҳамма бир ёқадан бош чиқарса, ҳар қандай масала ижобий ечим топиши мумкин. “Маҳаллам тинчлиги — менинг тинчлигим, одамларнинг тўкин яшаши — менинг фароғатим”, дейдиган Халимаҳон раис ўринбосарлари Ҳамидулло Эргашев ва Дилбархон Арифбоева, профилактика инспектори Бобуржон Жўрақулов, отинойи Марҳабатхон Раҳимовалар билан бамаслаҳат иш тутати. Чунки мақсад бир — аҳолининг ҳаётдан рози яшашига эришиш.

— Кун кеча Президентимиз соҳа вакиллари иштирокида ўтказилган видеоселекторда фуқаролар йиғинлари раислари ва мутасаддилари фаолиятдан қониқмаслик ҳоллари мавжудлигини таъкидлаб, тизимдаги камчиликларни танқид қилдилар, — деди раис суҳбатимиз сўнгига. — Бундан тўғри хулоса чиқарган ҳолда янада кўпроқ куч ва ғайрат билан ишлашга қарор қилдик. Давлатимиз раҳбари олдимизга қўяётган талаб ва ишончга муносиб бўлиш дилимиздаги қатъий аҳдга айланди.

Шахло ТОШБЕКОВ,
“Оила ва жамият” мухбири.

Elni sevib, el dardida yongan shoir

Юсуф ўзи ҳақида шундай дейди: – Биласизми, мени нимагадир қўшиқчи шоир деб тан олишади. Фақат муҳаббатдан ёзади, дейишади. Лекин мен адабиётга ижтимоий шоир бўлиб кириб келганман. Эсингизда бўлса, ўша пайтларда ёзилган “Самарқанда борсам мен агар...”, “Дўппи”, “Гдлян” ҳақидаги шеърларим ана

шундай сифатларга эга эди.

Шоирнинг муҳаббат ҳақидаги шеърларида ҳам унинг ижтимоий шоир эканлигини англаш мумкин. Талабалик йилларимда, собиқ ТошДунийнинг филология факультетининг иккинчи курсида ўқиётган йилим талабалар қўлида Муҳаммад Юсуфнинг дастлабки китоби “Таниш тераклар” талабалар орасида қўлма-қўл бўлиб кетганини эсламан. 1985 йилда чоп этилган ушбу китобдаги куйидаги сатрларга эътибор қаратайлик:

*Термуламан, изларидан жим,
Боқиб кўзим толиб кетади.
Бодомзорга сени ҳар кун
Трамвайлар олиб кетади.
Темир йўлга бошларин уриб
Гўлдираклар ноллиб кетади.
Бодомзорга сени ҳар кун
Трамвайлар олиб кетади.*

Ишқ-муҳаббат қалбимизга мўралаган биз талаба-ёшлар бу шеърни шоирнинг севган қизига бағишлаб ёзган ҳазиломуз туйғулари сифатида ўқиганмиз. Ҳозир бу шеър орқали Муҳаммад Юсуф нима демоқчи бўлганини англагандайман. Ватанини севган қизи сифатида тасвирлаб, собиқ мустабид тузумни трамвайга менгзамоқдами? Балки ноллиб кетаётган гўлдираклар собиқ СССР таркибидаги республикалардир.

Юр деб ўзим кетар йўлларга,

Буролмайман трамвайларни.

Сўқолмайман трамвайларни,

Уролмайман трамвайларни.

Бу сатрларда халқимизнинг сиртга чиқара олмаган дарди мужассамдай, гўё.

“Уйкудаги қиз” китобини варақлар эканмиз,

Муҳаммад Юсуфнинг она юртига бўлган чексиз меҳрини ифода этувчи бошқа шеърларидан баҳраманд бўламиз.

*Ёр айланар,
Ёр айланар,
Ёр югуриб тинмайди,
Яктагингни енгларидан
Тер югуриб тинмайди,
Қўлинг тегмай бу дунёда
Битта гўёх унмайди,
Тин билмаган жоним менинг,
Бободоҳоним менинг...*

Собиқ СССРнинг хомашё базасига айлантирилган Ўзбекистон бободоҳон тимсолида моҳирона яширилган бўлиши мумкин.

Бу мисралар орқали шоир моддий бойликларингни, газингни, пахтангни “марказ”га топширавермасдан – далага бир кунгина чиқмасдан, ўз халқинг фаровонлигига ишлата олмайсан – боланга парвона бўлолмайсан, демоқчи бўлгандир. Шеърни ўқиб беихтиёр бободоҳонни севиб қоласиз, унинг ортида Ватан турганини ҳис қиласиз.

1994 йилда чоп этилган “Ёлғончи ёр” тўпламида Муҳаммад Юсуфнинг шеърларида янада мукамаллиқни, ўзгача эҳтиросларни кўрамиз. Иккинчи жаҳон урушидан 3 кун аввал соҳибқирон бобомиз Амир Темури қабридан қўзғатиларга қарата битган шеъри ҳар бир инсоннинг қалбини ларзага солади.

Жаҳонгирнинг қабрин очган қаздоблар, Бири олим, яна бири арбоблар. Хондек яшаб ўтдилару оламдан, Амир Темуру руҳи мени азоблар.

Дарҳақиқат, Озод Шарафидинов таърифлаганидек, Муҳаммадхон камдан-кам туғиладиган истеъдод эгаси бўлиши билан бирга, камдан-кам шоирда учрайдиган ҳислат эгаси – шуҳратдан қочадиган камсуқум инсон эди. У шуҳрат кетидан эмас, шуҳрат унинг кетидан қувиб юрар эди.

Шоир ўз шеърларини ёзганда, мақолада биз келтирган фикрларни кўзда тутмаган бўлиши мумкин, балки айнан шу фикрлар унинг ҳам ҳаёлидан ўтгандир. Нима бўлганда ҳам, шеърят мухлисларининг ҳаёлида бундай фикрларнинг уйғониши шоир қаламининг ўткирлигидан, халқ дардини тушуна олганидан, ватанига, она юртига чексиз муҳаббатидан дарақ беради.

Зулхумор НОРҚЎЗИЕВА,
Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти “Ўзбек тили ва адабиёти” кафедраси ўқитувчиси.

Газетанинг навбатдаги сони 2020 йил 3-сентябрда чоп этилади.

Булутсиз тунлари юлдузларга тўла самога тикилиб ўйга толганмисиз? Айтишларича, ҳар кун минглаб янги юлдузлар пайдо бўлиб, минглаб юлдузлар сўнар экан. Юлдузлар турли-туман: бири катта, бири кичикроқ, бири ёрқин, бири хирароқ нур сочади, бири яқин, бири узоқроқда жойлашган. Улар ҳам барча жонзотлар каби маълум йил умр кўради, кичиклари кўпроқ, катталари бир мунча камроқ яшайди, чунки катталари ўзида жамланган бутун қувватни тезроқ сарфлар, ёрқинроқ нур сочар экан.

Ҳар сафар шулар ҳақида ўй сураб эканман, Муҳаммад Юсуфни катта, ёрқин юлдузга ўхшатаман. Ўзининг шеърят осмонидидаги қисқа, лекин ибратли умри давомида замондошларига, келажак авлодга, барча-барчага бир-биридан гўзал, бир-биридан чиройли, бир-биридан маъноли шеърларидан иборат бебаҳо мерос қолдириб кетди. У миллат дардини, гўзал иштибоҳлар орқали инсонларнинг нозик кечинмаларини кўрсатиб бердики, шунинг учун унинг шеърлари инсонлар қалбидан чуқур жой олди.

Ўзбекистон Қаҳрамони Озод Шарафидинов шоир ҳақида шундай фикр билдирган эди: – Муҳаммад Юсуф деган шоир шеърятга қандай кириб келганини адабиётимиз сезмай қолди. Аммо у тезда, ҳаммани ҳайрон қолдириб, оғизга тушиб кетди. Дарҳақиқат, шоир халқнинг руҳий оламини, ички оламини ўз шеърлари ва дostonлари билан оча олди, кишиларни руҳлантиришга, қаноатлантиришга эришди, десак муболаға бўлмайди.

Муҳаммад Юсуфга 1998 йил Халқ шоири унвони берилгандан кейин Ориф Тўхташ шоир билан суҳбатлашади. Бу суҳбат давомида Муҳаммад

Oila va jamiyat

Ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газета

Обуна индекси – 176

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги, “Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш” ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди

Бош муҳаррир: Акбар ҚАРШИЕВ

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент – 100000.
Амир Темуру кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.

Қабулхона: (факс) 233-28-20,
Котибият: 233-04-35, 234-76-08

E-mail: oilavajamiyat@mail.ru

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Газета 2007 йил 11 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г – 836. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ. Адади – 1265. Баҳоси келишилган нархда.

Босишга топшириш вақти – 15:00 Топшириш вақти – 15:00

Навбатчи: Б. Исмоилов
Мусахҳих: С. Сайдалимов
Саҳифаловчи: А. Маликов

ISSN 2010-7609

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 5